

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

SOSYAL GÜVENLİK KURUMU

2022 YILI SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Eylül 2023

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇERİK

SOSYAL GÜVENLİK KURUMU 2022 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU	1
SOSYAL GÜVENLİK KURUMU SOSYAL TESİS 2022 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU	61

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

SOSYAL GÜVENLİK KURUMU

2022 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	8
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	9
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	9
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	10
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	11
7.	DENETİM BULGULARI.....	11
8.	EKLER.....	59

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Merkez ve Taşra Teşkilatı Personel Dağılımı.....	4
Tablo 2: Ekonomik Sınıflandırmaya Göre 2022 Yılı Bütçelenen ve Gerçekleşen Gelir	5
Tablo 3: Ekonomik Sınıflandırmaya Göre 2022 Yılı Bütçelenen ve Gerçekleşen Gider	5
Tablo 4: Sosyal Güvenlik Kurumu Sosyal Tesisleri	6
Tablo 5: Kurumun Ortağı Olduğu Kuruluşlar	7
Tablo 6: 6183 Sayılı Kanun'un 48 ve 48/A Maddeleri Gereğince Yapılan Tecil Tutarları	12
Tablo 7: Belediye, Bağlı Kuruluşları ve Belediye Şirketlerinin Prim ve Prime Dayalı Borçları 41	
Tablo 8: İcraya İntikal Eden Alacaklar ve Tahsilat Tutarları.....	44
Tablo 9: Haczedilen ve Satılan Menkul ve Gayrimenkul Mallar.....	45

KISALTMALAR

AŞ :	Anonim Şirket
EKAP :	Elektronik Kamu Alımları Platformu
GSS :	Genel Sağlık Sigortası
KDV :	Katma Değer Vergisi
KHK :	Kanun Hükmünde Kararname
MOSİP :	Mali Otomasyon Sistemi Projesi
SGDP:	Sosyal Güvenlik Destek Primi
SGK :	Sosyal Güvenlik Kurumu
SGM :	Sosyal Güvenlik Merkezi

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Tecil ve Taksitlendirmelere İlişkin Mali İşlemlerin Muhasebe Kayıtlarına Tam ve Doğru Şekilde Yansıtılmaması ve Bu Kapsamda Alınan Bazı Teminatlara İlişkin İşlemlerin Eksik Yürütülmesi
2. Faaliyet ve Alacak Hesaplarına Ait Tahsilatların Emanet Hesaplarında İzlenmesi
3. Değer Hareketleri Sonuç Hesabının Denk Olmaması
4. Kurum Alacaklarının Takibinin Yapıldığı Yazılımın Entegrasyonunun Sağlanmamış Olması
5. Kurum Kullanımında veya Mülkiyetinde Bulunan Taşınmazlara İlişkin Hatalı Uygulamaların Bulunması

B. Diğer Bulgular

1. Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabının Gerçeğe Uygun Bilgi Vermemesi
2. Taksitli Satışı Gerçekleştirilen Kamu Konutları Tutarlarının İlgili Muhasebe Kayıtlarında Takip Edilmemesi
3. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına Devredilen Dinlenme ve Bakımevi Bedellerinin Muhasebe Kayıtlarında İzlenmemesi
4. Kurum Tarafından Yapılan Alımlarda Hatalı Uygulamaların Bulunması
5. Arsa Payı Karşılığı İnşaat Yaptırılmasına İlişkin Protokol Kapsamında Yürütülen Faaliyetlerde Eksikliklerin Bulunması
6. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Milli Emlak Genel Müdürlüğü ile Yapılan Taşınmaz Trampa İşlemlerinin Sonuçlandırılmaması
7. Prim Borcuna Karşılık Satış Amacıyla Alınan Taşınmazların Nakde Dönüştürülememesi
8. Kurumun Belediyeler ve Bunların Bağlı Kuruluşları ile Şirketlerinden Olan Prim Alacaklarını Tahsil Edememesi
9. İcra ve Haciz Süreçlerinin Sağlıklı İşlememesi

10. İdari Para Cezalarının Tebliğ Edilmemesi veya Geç Tebliğ Edilmesi

11. Taşerondan Kadroya Geçen İşçilere Ödenen Kıdem Tazminatlarının Sorumluluğu Bulunan Alt İşverenlere Rücu Edilmemesi

12. Kurumların İhale ile Gerçekleştirdikleri İşler Hakkındaki Bilginin Kurum Memurları Aracılığıyla Manuel Olarak Takip Edilmesi

13. Kamu İhalelerine Katılmak İsteyenler Hakkında Kamu İdareleri İçin Düzenlenen Borç Sorgulama Belgelerinde Kesinleşmemiş Prim Borçlarına Yer Verilmesi

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

20.05.2006 tarihli ve 26173 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanunu ile Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanlığı, BAĞ-KUR Genel Müdürlüğü ve T.C. Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) çatısı altında toplanmıştır.

02.07.2018 tarihli ve 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanunu’nun adı Sosyal Güvenlik Kurumuna İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun şeklinde değiştirilerek Kurumun amaç, tanımlar, kuruluş ve görevleri, organları ve görevleri, başkanlık teşkilatı, ana hizmet birimleri, danışma birimleri, yardımcı hizmet birimleri ve taşra teşkilatının düzenlendiği bölümleri yürürlükten kaldırılmıştır.

15.07.2018 tarihli ve 30479 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin 403-433’üncü maddelerinde Sosyal Güvenlik Kurumunun kuruluş, teşkilât, görev ve yetkileri hakkında yeni düzenlemeler yapılmıştır.

4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin 405’inci maddesine göre Kurumun temel amacı; sosyal sigortacılık ilkelerine dayalı etkin, adil, kolay erişilebilir, aktüeryal ve malî açıdan sürdürülebilir, çağdaş standartlarda sosyal güvenlik sistemini yürütmektir.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının ilgili kuruluşu olan Sosyal Güvenlik Kurumu, kamu tüzel kişiliğini haiz, idarî ve malî açıdan özerk, 5502 sayılı Kanun’da ve 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nde hüküm bulunmayan hallerde özel hukuk hükümlerine tabidir.

Kurumun görevleri, 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin 405’inci maddesinde şu şekilde belirlenmiştir:

a) Ulusal kalkınma strateji ve politikaları ile yıllık uygulama programlarını dikkate alarak sosyal güvenlik politikalarını uygulamak, bu politikaların geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapmak.

b) Hizmet sunduğu gerçek ve tüzel kişileri hak ve yükümlülükleri konusunda bilgilendirmek, haklarının kullanılmasını ve yükümlülüklerinin yerine getirilmesini

kolaylaştırmak.

c) Sosyal güvenliğe ilişkin konularda; uluslararası gelişmeleri izlemek, Avrupa Birliği ve uluslararası kuruluşlar ile işbirliği yapmak, yabancı ülkelerle yapılacak sosyal güvenlik sözleşmelerine ilişkin gerekli çalışmaları yürütmek, usûlüne göre yürürlüğe konulmuş uluslararası antlaşmaları uygulamak.

ç) Sosyal güvenlik alanında eğitim, araştırma ve danışmanlık faaliyetleri yapmak ve yaptırmak, kamu idareleri arasında koordinasyon ve iş birliğini sağlamak.

d) Mevzuat ile Kuruma verilen görevleri yapmak.

Kurumun temel faaliyet alanı; kısa ve uzun vadeli sigorta kollarından oluşan sosyal güvenlik sistemi faaliyetleri ile genel sağlık sigortası faaliyetleridir.

Kısa vadeli sigorta kolları kapsamında;

- Sigortalıya, geçici iş göremezlik süresince günlük geçici iş göremezlik ödeneği verilmesi,
- Sigortalıya sürekli iş göremezlik geliri bağlanması,
- İş kazası veya meslek hastalığı sonucu ölen sigortalının hak sahiplerine, gelir bağlanması,
- Gelir bağlanmış olan kız çocuklarına evlenme ödeneği verilmesi,
- Hastalık ve analık sigortasından sigortalıya hastalık veya analık hallerine bağlı olarak ortaya çıkan iş göremezlik süresince, günlük geçici iş göremezlik ödeneği,
- Analık sigortası kapsamında emzirme ödeneği,
- Cenaze ödeneği,
- Askerlik ve doğum borçlanması hakları verilmektedir.

Uzun vadeli sigorta kolları kapsamında;

- Malullük sigortası kapsamında malullük aylığı,
- Yaşlılık sigortası kapsamında yaşlılık aylığı ve toptan ödeme,

➤ Ölüm sigortası kapsamında ölüm aylığı, ölüm toptan ödemesi ve aylık almakta olan kız çocuklarına evlenme ödeneği ile cenaze ödeneği verilmektedir.

Genel sağlık sigortası kapsamında ise;

➤ Genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilere finansmanı sağlanan tıbbî ürün ve hizmetlerin verilmesi,

➤ Genel sağlık sigortalıları ile hak sahiplerinin hastalıklardan korunması amacıyla ilgili kamu idareleriyle kişisel koruyucu sağlık hizmetleri politikalarının tespitine ve etkin bir şekilde uygulanmasına katkı sağlanması,

➤ Genel sağlık sigortalıları ile hak sahipleri ve işverenlerin genel sağlık sigortası mevzuatından doğan hakları ve ödevleri konusunda her türlü iletişim araçları ile bilgilendirilmesi hizmetleri verilmektedir.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 406'ncı maddesinde Kurumun organları; Genel Kurul, Yönetim Kurulu ve Başkanlık olarak sayılmıştır.

4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 410'uncu maddesine göre; Başkanlık teşkilâtı, merkez ve taşra teşkilâtından, Başkanlık merkez teşkilâtı da hizmet birimlerinden meydana gelmekte olup Kararnamenin 413'üncü maddesinde Başkanlığın hizmet birimleri aşağıdaki gibi sıralanmıştır:

- a) Emeklilik Hizmetleri Genel Müdürlüğü
- b) Sigorta Primleri Genel Müdürlüğü
- c) Genel Sağlık Sigortası Genel Müdürlüğü
- ç) Hizmet Sunumu Genel Müdürlüğü
- d) Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı
- e) Aktüerya ve Fon Yönetimi Daire Başkanlığı
- f) Strateji Geliştirme Başkanlığı
- g) Personel Daire Başkanlığı

- ğ) Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı
- h) İnşaat ve Emlak Daire Başkanlığı
- ı) Eğitim, Araştırma ve Geliştirme Merkezi Başkanlığı
- i) Hukuk Müşavirliği
- j) Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği

4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin "Taşra Teşkilatı" başlıklı 427'nci maddesinde Başkanlığın taşra teşkilâtının; her ilde kurulan sosyal güvenlik il müdürlükleri ile sosyal güvenlik il müdürlüklerine bağlı olarak kurulacak sosyal güvenlik merkezlerinden oluşacağı, il ve ilçelerde nüfus, sigortalı ve genel sağlık sigortalı sayısı, işyeri sayısı, işlem yoğunluğu ve belirlenecek diğer kriterler doğrultusunda yeteri kadar sosyal güvenlik merkezi (SGM) kurulabileceği veya kaldırılabilceği, sosyal güvenlik il müdürlükleri ve sosyal güvenlik merkezlerinin idarî iş ve işlemler açısından dört kategoriye ayrılabilceği hükme bağlanmıştır.

Bu kapsamda, sosyal güvenlik merkezleri idari işlemler açısından SGM, Sağlık SGM, Mali Hizmetler SGM ve Rehberlik SGM olmak üzere 4 kategoriye ayrılmakta olup Yönetim Kurulunun muhtelif tarihli ve sayılı kararları ile 451 SGM, 36 Sağlık SGM, 82 Mali Hizmetler SGM ve 34 Rehberlik SGM olmak üzere toplam 603 adet SGM'nin kurulmasına karar verilmiştir. Bunlardan, 412 SGM, 35 Sağlık SGM, 82 Mali Hizmetler SGM ve 29 Rehberlik SGM olmak üzere toplam 558 adet SGM faaliyetine başlamıştır. 39 SGM, 1 Sağlık SGM ve 5 Rehberlik SGM olmak üzere toplam 45 adet SGM'nin kuruluş çalışmaları ise devam etmektedir.

Kurumun merkez ve taşra teşkilatında 33.122 personel görev yapmakta olup bunların dağılımı aşağıda gösterilmektedir.

Tablo 1: Merkez ve Taşra Teşkilatı Personel Dağılımı

TEŞKİLAT	MEMUR	SÖZLEŞMELİ PERSONEL	İŞÇİ	TOPLAM
MERKEZ	3.298	443	899	4.640
TAŞRA	22.809	670	5.003	28.482
TOPLAM	26.107	1.113	5.902	33.122

1.3. Mali Yapı

SGK, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na ekli IV sayılı cetvelde yer alan bir kamu idaresidir.

Kurum, bütçe işlemlerini Strateji Geliştirme Başkanlığınca hazırlanan Bütçe Yönergesi hükümlerine göre yürütür. Hazırlanan bütçe teklifleri Kurum Başkanı tarafından Yönetim Kurulu onayına sunulur.

Tablo 2: Ekonomik Sınıflandırmaya Göre 2022 Yılı Bütçelenen ve Gerçekleşen Gelir

GELİRLERİN TÜRÜ	GELİR TAHMİNİ (TL)	GERÇEKLEŞEN TUTAR (TL)
02- SOSYAL GÜVENLİK GELİRLERİ	610.757.041.000,00	768.367.346.897,65
03- TEŞEBBÜS VE MÜLKİYET GELİRLERİ	72.762.000,00	330.766.945,76
04- ALINAN BAĞIŞ VE YARDIMLAR İLE ÖZEL GELİRLER	38.956.387.000,00	215.208.901.264,79
05- DİĞER GELİRLER	17.565.552.000,00	22.036.715.303,69
06- SERMAYE GELİRLERİ	5.000.000,00	145.000.000,00
08- ALACAKLARDAN TAHSİLATLAR	68.053.344.000,00	78.703.771.514,35
09-RET VE İADELER	0,00	-42.160.982.749,08
BÜTÇE GELİRİ TOPLAMI	735.410.086.000,00	1.042.631.519.177,16

SGK 2022 yılı bütçe gelirleri 38.956.291.000,00 TL'si Hazine yardımı olmak üzere toplam 735.410.086.000,00 TL olarak tahmin edilmiştir. Bütçe geliri toplamı 1.084.792.501.926,24 TL olarak gerçekleşmiş, bütçe gelirlerinden ret ve iadeler toplamı olan 42.160.982.749,08 TL düşüldükten sonra net bütçe geliri 2022 yılında bütçe tahmininin yaklaşık %41,78 üstünde gerçekleşerek 1.042.631.519.177,16 TL olmuştur.

2022 yılı sonu itibarıyla gelir-gider farkından kaynaklanan finansman açığını kapatmak üzere 46.644.000.000,00 TL tutarında Hazine yardımı alınmıştır.

Tablo 3: Ekonomik Sınıflandırmaya Göre 2022 Yılı Bütçelenen ve Gerçekleşen Gider

GİDERLERİN TÜRÜ	NİHAİ BÜTÇE ÖDENEĞİ (TL)	GERÇEKLEŞEN TUTAR (TL)
01 - PERSONEL GİDERLERİ	6.340.892.000,00	4.700.261.938,93
02 - SOSYAL GÜVENLİK KURUMLARINA DEVLET PRİMİ GİDERLERİ	1.016.746.000,00	798.781.158,41
03 - MAL VE HİZMET ALIM GİDERLERİ	4.248.976.000,00	2.381.051.675,88
04 - FAİZ GİDERLERİ	0,00	0,00
05 - CARİ TRANSFERLER	1.072.829.308.971,09	1.024.518.731.875,11
06 - SERMAYE GİDERLERİ	445.356.000,00	319.773.552,06
BÜTÇE GİDERİ TOPLAMI	1.084.881.278.971,09	1.032.718.600.200,39

2022 mali yılı bütçesinde; Sosyal Güvenlik Kurumuna 735.410.086.000,00 TL ödenek verilmiş, başlangıç ödeneğine yıl içerisinde yapılan eklemelerle birlikte nihai bütçe ödeneği 1.084.881.278.971,09 TL'ye ulaşmıştır. Bütçe gideri ise, 2022 yılında bütçe tahmininin yaklaşık %4,81 altında gerçekleşerek 1.032.718.600.200,39 TL olmuştur. Bütçe giderinin; %0,46'sı personel gideri, %0,08'i sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderleri, %0,23'ü mal ve hizmet alım giderleri, %99,20'si cari transferler (emekli aylıkları, kısa vadeli sigorta ödemeleri, sağlık giderleri, ek ödeme, faturalı ödemeler, diğer) ve %0,03'ü sermaye giderlerinden oluşmaktadır.

Sonuç olarak, 2022 yılı bütçe gideri toplamı 1.032.718.600.200,39 TL'dir. Bütçe geliri toplamı 1.084.792.501.926,24 TL, bütçe gelirlerinden ret ve iadeler toplamı 42.160.982.749,08 TL, net bütçe geliri ise 1.042.631.519.177,16 TL'dir. Buna göre, bütçe gelir-gider farkı 9.912.918.976,77 TL olarak gerçekleşmiştir.

SGK'nın 2022 yılı faaliyet gideri toplamı 995.267.544.839,46 TL'dir. Faaliyet geliri toplamı 1.062.207.880.316,94 TL, faaliyet gelirlerinden indirim, iade ve iskontolar toplamı 156.953,94 TL, net faaliyet geliri ise 1.062.207.723.363,00 TL'dir. Buna göre; faaliyet sonucu 66.940.178.523,54 TL olarak gerçekleşmiştir.

Sosyal Güvenlik Kurumu bünyesinde 14 sosyal tesis bulunmaktadır. Ankara'da bulunan 7 sosyal tesis Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığının bünyesinde, taşrada bulunan sosyal tesisler ise buldukları yerdeki Sosyal Güvenlik Kurumu İl Müdürlüğü bünyesinde hizmet vermektedir. Ankara merkez teşkilatı ve taşra teşkilatına bağlı tesislere ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 4: Sosyal Güvenlik Kurumu Sosyal Tesisleri

MERKEZ TEŞKİLATINA BAĞLI TESİSLER	TAŞRA TEŞKİLATINA BAĞLI TESİSLER
Kavaklıdere Eğitim Merkezi ve Misafirhanesi	Üsküdar Eğitim ve Dinlenme Tesis (İstanbul)
Fevzi Çakmak Eğitim Merkezi ve Misafirhanesi	Beşiktaş Misafirhanesi (İstanbul)
Balgat Eğitim Merkezi ve Misafirhanesi	Topkapı Misafirhanesi (İstanbul)
Kuşadası Eğitim Merkezi ve Dinlenme Kampı	İzmir Eğitim ve Dinlenme Tesis
Terzi ve Kuru Temizleme-Berber Salonu İşletmesi	Bursa Misafirhanesi
Spor Salonu ve Halı Saha İşletmesi	Şanlıurfa Misafirhanesi
Balgat Kreş ve Gündüz Bakımevi	Artvin Misafirhanesi

14 sosyal tesisten 2022 yılı sonu itibarıyla toplam 34.846.231,09 TL gelir elde edilmiş,

toplam 25.812.506,56 TL gider yapılmıştır. Sosyal tesisler, 2022 yılında toplam 9.033.724,53 TL kar elde etmiş olup 14 sosyal tesisten 3'ü 2022 yılını zararla kapatmıştır.

Kurumun ortaklık payı bulunan mali kuruluşlar ile mal ve hizmet üreten kuruluşlara ilişkin bilgilere aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 5: Kurumun Ortağı Olduğu Kuruluşlar

	İştirakin Adı	Sermayesi (TL)	Kurum Hisse Miktarı (TL)	Kurum Hisse Oranı (%)
1	Emek İnşaat ve İşletme AŞ	14.500.000,00	7.105.000,00	49
2	Taksim Otelcilik AŞ	350.000.000,00	109.987.500,00	31,43
3	Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı (*)	1.411.170.743,00	77.238.455,00	5,47
4	Merkez Bankası AŞ	25.000,00	422,00	1,69
5	Petlas Las. San. ve Tic. AŞ	10.000.000,00	2.463,00	0,02
6	USX-RAY Röntgen AŞ	2.450.000,00	2.775,10	0,11
7	Ankara Anonim Türk Sigorta Şirketi	148.500.000,00	250.139,50	0,17
8	Şeker Sigorta AŞ	102.646.444,00	149.334,00	0,15
9	Türk Ticaret Bankası AŞ	109.249.235,81	377.790,00	0,35
10	Pegagaz AŞ	50.000,00	0,05	0,00
11	Tasfiye Halinde Ticaret Factoring Hizmetleri AŞ	75.000,00	7.500,00	10
12	Tasfiye Halinde ESÇİM Eskişehir Çimento Fabrikası AŞ	78.121.800,00	1.531.801,93	1,96

(*) Şirket, 2017 yılında Bakanlar Kurulu Kararı ile Türkiye Varlık Fonu'na devredilmiştir.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

SGK, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 49, 50 ve Geçici 3'üncü madde hükümlerine dayanılarak hazırlanan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine tabidir. Bu nedenle, SGK tarafından 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 49'uncu maddesi ile Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine dayanılarak 01.01.2007 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere SGK Başkanlığı Muhasebe Yönergesi hazırlanmış; daha sonra ise Sosyal Güvenlik Kurumu Muhasebe Yönetmeliği hazırlanmış ve 25.06.2021 tarihli ve 31522 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Her iki düzenlemede de, bu düzenlemelerde hüküm bulunmayan hallerde 27.12.2014 tarihli ve 29218 mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir.

SGK muhasebe hizmetleri, MOSİP (Mali Otomasyon Sistemi Projesi) adı verilen bir sistem temelinde yürütülmektedir. Bu kapsamda, tüm illerde muhasebe işlemlerini yürütmekle görevli mali hizmetler sosyal güvenlik merkezleri oluşturulmuştur. Mali hizmetler sosyal güvenlik merkez müdürünün yetkisi dâhilinde il bazında gerçekleşen mali işlemler MOSİP

sistemine kaydedilmektedir. Merkezde ise, Kurumun muhasebe hizmetlerini yürütmek üzere Strateji Geliştirme Başkanlığı bünyesinde Muhasebe Hizmetleri Daire Başkanlığı ile Muhasebe Politikaları Geliştirme Daire Başkanlığı kurulmuştur. Merkezde bulunan harcama birimlerinde gerçekleştirilen mali işlemler, merkez muhasebe birimi tarafından MOSİP sisteminde takip edilmektedir. İllerde il düzeyinde mali rapor üretilebilmekle birlikte Kurumun konsolide mali raporları, Strateji Geliştirme Başkanlığı tarafından MOSİP sisteminden çekilerek sunulmaktadır. MOSİP aylık ve üçer aylık raporlar üretebilmektedir.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup denetim bunlar ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- Özkaynak değişim tablosu,
- Bütçelenen ve gerçekleşen tutarların karşılaştırma tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tablolarından bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların

önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kontrol Ortamı Standartları

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları tam ve açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirilmiştir. İdarede “Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri” ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yeterlidir. Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası, tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur. Hassas görevlere ilişkin prosedürler, tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur.

Risk Değerlendirme Standartları

Stratejik plan, zamanında yayımlanmış ve içerik açısından mevzuata uygundur. İdare performans programı içerik olarak mevzuata uygun şekilde hazırlanmış ve zamanında yayımlanmıştır. İdare iç kontrol risklerini tam ve doğru şekilde belirlemiştir. Risklerin değerlendirilmesine yönelik risklerin etki/olasılık değerlendirmeleri 10*10 matris üzerinden yapılarak puan belirleme çalışmaları yapılmıştır.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmıştır ve personele duyurulmuştur. İdare tarafından yetki devirleri mevzuata uygun yapılmıştır. İdarede yapılan görevlendirmelerde, bunları farklı kişiler arasında dağıtılarak “görevler ayrılığı” ilkesine uyulmuştur. İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri ve sorumluları belirlenmiştir. Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar’a uygun olarak kurulmuştur. Kamu idaresinin ön mali kontrol yönergesi mevcuttur.

Bilgi ve İletişim Standartları

İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır. İdarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı mevcuttur ve içerik olarak Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği’ne uygundur.

İzleme Standartları

İdarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sistemi, yılda en az bir kez

değerlendirilmekte ve değerlendirme sonuçları İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kuruluna raporlanmaktadır. Kamu İdaresinde iç denetim birimi kurulmuş olup 30 iç denetçi kadrosu bulunmaktadır. Bu kadrolardan 28'i doludur. İç denetim biriminin iç kontrol sistemine ilişkin denetim ve raporlama çalışmaları mevcuttur.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Sosyal Güvenlik Kurumu 2022 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Tecil ve Taksitlendirmelere İlişkin Mali İşlemlerin Muhasebe Kayıtlarına Tam ve Doğru Şekilde Yansıtılmaması ve Bu Kapsamda Alınan Bazı Teminatlara İlişkin İşlemlerin Eksik Yürütülmesi

Kamu borçlusu tarafından talep edilmesi halinde Kurum alacaklarında 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'da belirlenen şartlara uygun olarak tecil ve taksitlendirme yapılabilmektedir. Tecil ve taksitlendirme süreçleri ile alınması gereken teminatların incelenmesi sonucunda ulaşılan tespitler aşağıda açıklanmıştır.

a) Tecil ve Taksitlendirmelere İlişkin Mali İşlemlerin Muhasebe Kayıtlarına Tam ve Doğru Şekilde Yansıtılmaması

Kurum tarafından gerçekleştirilen tecil ve taksitlendirme işlemlerinin tam ve doğru olarak muhasebe kayıtlarına alınmadığı görülmüştür.

Amme borcunun vadesinde ödenmesi veya haczin tatbiki veyahut haciz edilmiş malların paraya çevrilmesi amme borçlusunu çok zor duruma düşürecekse, borçlu tarafından 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 48'inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca borcun tecil edilmesi istenebilecektir. Borçlu tarafından talep edilmesi ve gerekli şartlarda teminat gösterilmesi durumunda, alacaklı amme idaresi 36 ayı geçmemek üzere amme alacağını tecil edebilecektir. Tecil ve taksitlendirme yetki tutarları, borçluların başvuruları, borçlunun çok zor durum halinin incelenmesi, tecil ve taksitlendirme süreleri, teminata ilişkin hususlar Kurumun yayımlanmış olduğu 2011/53 sayılı Genelge ile detaylı olarak açıklanmıştır.

Aynı zamanda, 2018/11500 sayılı Bakanlar Kurulu Kararına dayanılarak, 31.05.2018 tarih ve 30437 sayılı Resmi Gazete'de 'Sosyal Güvenlik Kurumu Alacaklarının 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 48/A Maddesine Göre Tecil ve Taksitlendirilmesine İlişkin Yönetmelik' yayımlanmıştır. Yapılan düzenlemeyle Kuruma olan yükümlülüklerini süresinde yerine getirmiş olmakla birlikte son bir yıl içinde borçlarını ödeyememiş olan uyumlu prim borçlularının borçlarını Kanun'un 48/A maddesi uyarınca taksitlendirerek ödeyebilmelerine ilişkin işlemleri düzenlemek amaçlanmıştır.

Sosyal Güvenlik Kurumu Muhasebe Yönetmeliği'nin 37'nci maddesine göre, gelirlere alacaklar veya gelirlere takipli alacaklar ya da diğer faaliyet alacakları hesabında kayıtlı tutarlardan mevzuatı gereğince tecil veya tehir edilen tutarların vadesine göre 122/222 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabı'nda takip edilmesi gerekmektedir. Bir yıl veya faaliyet dönemi ile sınırlı olarak tecil ve tehir edilen tutarların 122 numaralı hesapta, bir yılı aşan süreyle tecil ve tehir edilen tutarların ise duran varlıklar ana hesap grubunda yer alan 222 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabı'nda takip edilmesi gerekmektedir. Ayrıca, 222 numaralı hesapta kayıtlı tutarlardan dönem sonlarında tecil süresi bir yılın altına inenler 122 numaralı hesaba aktarılmalıdır.

Kurumun son 7 yılda gerçekleştirdiği tecil işlemleri sayısı ve tutarları ile bunlardan tecil işlemi bozulanlara ilişkin bilgilere aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 6: 6183 Sayılı Kanun'un 48 ve 48/A Maddeleri Gereğince Yapılan Tecil Tutarları

Yıl	Tecil işlemi yapılan dosya sayısı	Tecil edilen alacak tutarı (TL)	Tecil işlemi bozulan dosya sayısı	Tecil işlemi bozulan alacak tutarı (TL)
2016	32.920	1.268.467.131	26.682	1.176.539.509
2017	27.019	677.228.798	21.162	590.576.874
2018	24.449	773.898.021	18.413	669.952.727
2019	56.503	2.847.512.913	38.125	2.400.405.615
2020	20.387	1.027.487.164	12.490	827.427.812
2021	9.269	520.363.647	1.385	68.960.356
2022	123.810	4.962.002.698	1.233	12.355.753

Yukarıda belirtilen bilgiler incelendiğinde, Kurum tarafından önemli tutarlarda tecil ve taksitlendirme işlemi yapıldığı ve bunlardan önemli bir kısmının da ilerleyen dönemlerde iptal edildiği anlaşılmaktadır. Tecil ve taksitlendirme işlemi yapılan işlemler önemli bir kurum alacağı tutarını ihtiva etmekte ve bu tutarların muhasebe sistemleri üzerinden takibinin yapılması mali tabloların doğruluğu açısından önem arz etmektedir. Tecil edilen ve taksitlendirilen Kurum alacaklarının vadesine göre 122/222 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabı'nda takip edilmesi gerekirken aynı zamanda tecil işlemi bozulan tutarların ve ödemesi yapılan taksitlerin de bu hesaplardan çıkışının yapılması gerekmektedir.

Kurum cari ve geçmiş yıl muhasebe kayıtlarının ve 122/222 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesap'larının detay kod bazında yardımcı defterlerinin incelenmesi sonucunda, tecil ve taksitlendirilen Kurum alacaklarının muhasebe kayıtlarında gösterilmediği tespit edilmiştir. 6183 sayılı Kanun'un 48 ve 48/A maddesi uyarınca yapılan tecil ve taksitlendirme tutarlarına, Kurumun bu kapsamdaki kısa ve uzun vadeli alacak tutarlarına ve ödeme veyahut iptal işlemi nedeniyle ortadan kalkan alacak tutarlarına Kurum mali tabloları üzerinden ulaşılamamaktadır. Yani, Kurum bilançosu Kurumun kısa veya uzun vadeli tecilli ve taksitlendirilmiş alacakları hakkında bilgi verememektedir.

Kurum mali tablolarının gerçeğe uygun, tam ve doğru bilgi vermesinin sağlanması amacıyla tecil edilen kamu alacaklarının vadesine göre 122/222 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesaplarında takip edilmesi gerekmektedir.

b) Tecil İşlemleri İçin Alınan Teminatların Eksik Muhasebeleştirilmesi

Kanun'un 48 ve 48/A maddesi kapsamında tecil edilen Kurum alacakları için alınan teminatların ve borçlunun malları üzerine uygulanan haciz işlemlerinin teminat kabul edilmesi halinde bu teminatların muhasebe kayıtlarına eksik alındığı görülmüştür.

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un 48'inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, amme borçlusunun alacaklı tahsil daireleri itibarıyla tecil edilen borçlarının toplamının 50.000,00 TL üzerinde olması halinde bu tutarı aşan kısmın yarısı kadar teminat alınması gerekmektedir. Kanun'un 48/A maddesi kapsamında yapılacak tecil işlemlerinde ise; amme borçlusunun Kuruma olan borçlarının toplamının 500.000,00 TL'yi aşmaması halinde teminat aranmayacak olup bu tutarı aşması halinde aşan tutarın %25'i kadar teminat alınması

gerekmektedir. İki maddede görüldüğü üzere belli bir tutarın üstündeki borçlar için teminat alınması öngörülmüştür.

Adı geçen Kanun'un hem 48 hem de 48/A maddesinde, haciz yapılmışsa hacizli malın teminat yerine geçeceği hükmüne yer verilmiştir. Tecil edilen kamu alacağı ile ilgili olarak daha önceden yapılmış olan hacizler yapılan ödemeler oranında kaldırılacaktır. Ancak, hacizli malın değerinin tecil şartlarına uygun olarak yapılan ödemeler sonucunda kalan tecilli borç tutarını aşana kadar hacizli mal üzerinden yapılan ödemelere kadar haciz kaldırma işlemi yapılmayacaktır.

Ayrıca, 6183 sayılı Kanun'un 56'ncı maddesinde; karşılığında teminat gösterilmiş bulunan amme alacağı vadesinde ödenmediği takdirde, borcun 15 gün içinde ödenmesi, aksi halde teminatın paraya çevrileceği veya diğer şekillerle cebren tahsile devam olunacağına borçluya bildirileceği; borcun ödenmediği takdirde teminatın paraya çevrilerek kamu alacağının tahsil edileceği şeklinde düzenleme yapılmıştır.

Kurum tarafından gerçekleştirilen tecil ve taksitlendirmelere ilişkin veriler İcra Daire Başkanlığından temin edilmiş ve üzerinde incelemeler yapılmıştır. Tecil edilen kamu alacakları için aranması gereken teminatlar incelendiğinde ise bu kapsamda nakit veya teminat mektubu niteliğinde alınan teminatların sayısının az olduğu ve genelde alacaklar için borçluların mallarına konulan hacizlerin teminat olarak kabul edildiği görülmüştür. Kurum tarafından bu şekilde teminat olarak kabul edilen hacizli mallar 910 Alınan Teminat Mektupları Hesabının 03 detay kodunda "6183 48. Madde Kapsamında Teminat İzleme" yardımcı hesabında takip etmektedir.

Kurum birimlerinde Kamu alacağı tecil edilen borçlular ile bunlar adına muhasebe kayıtlarına alınan teminatları karşılaştıran bir çalışma yapılmış ve gelen sonuçlar incelenmiştir. Yapılan incelemelerde, muhasebe kayıtlarında teminatı görünmeyenlerin dosya bazında borçları 50.000,00 TL üzerinde olarak değerlendirildiğinde 37.432 tecil işlemi için teminat alınmadığı veya kabul edilen teminatların muhasebe kayıtlarına alınamadığı sonucuna ulaşılmıştır. Teminatı kayıtlı bulunmayan borçluların tamamının uyumlu prim borçlusu olarak 48/A maddesi kapsamında tecil işlemi yapıldığı kabul edilse dahi 500.000,00 TL üzerinde kamu alacağı tecil edilen 18.835 dosya için teminat yatırılmadığı veya yatırılan teminatların muhasebe kayıtlarına alınmadığı belirlenmiştir. Kaldı ki, borçluların tecil için başvuru borçlarının toplamı dikkate alındığında teminatı görünmeyen daha çok dosya sayısının olacağı değerlendirilmektedir.

Yukarıda belirtilenlere ek olarak, tecil ve taksitlendirme işlemi yapılan kamu alacaklarının tecil şartlarına uygun olarak vadesinde ödenmemesi halinde öncelikle borçluya bildirim yapılması gerekmekte ve halen borcun ödenmemesi halinde tecil işleminin bozulup teminatların paraya çevrilerek amme alacağının tahsil edilmesi gerekmektedir. Bulgunun (a) fıkrasında belirtilen tabloda görüleceği üzere son 7 yılda 119.490 dosyada tecil işlemi bozulmuştur. Bu işlemler için alınan teminatların borçluların mallarına konulan hacizler olması nedeniyle teminatların paraya çevrilmesi diğer teminat türlerine göre hem daha maliyetli hem de daha zor işlemler içermektedir. Ayrıca, Kurumun hacizli menkul ve gayrimenkul malların satış işlemlerinde sorunlar yaşadığı yapılan denetimlerde görülmüştür. Belirtilen sebeplerle, tecilli kamu alacaklarını garanti altına almak amacıyla kabul edilen bu teminatların paraya çevrilmesinde sorunlar yaşanması nedeniyle tecil işlemleri iptal edilen kamu alacakları tahsil edilememektedir.

Aynı zamanda, 910.03 hesabının yardımcı defterinin detayı incelendiğinde, 6183 sayılı Kanun uyarınca tecil işlemi yapılmış kamu alacakları için alınan teminat tutarlarının muhasebe kayıtlarında 21.444.655.887,89 TL olarak görüldüğü görülmüştür. Ancak, tecil işlemlerine ilişkin veriler incelendiğinde, alınması gereken teminat tutarının bu tutarın 2,5 katı kadar daha fazla olması gerektiği ve bu nedenle de teminat tutarlarının muhasebe kayıtlarında eksik görüldüğü değerlendirilmektedir. Ayrıca, tecil işleminin en fazla 36 ay süre için olması, taksitlerin ödenmesi halinde haciz tutarlarının düşüleceği ve tecil işlemi yapılan dosyaların çok büyük çoğunluğunun iptal edilmesi nedeniyle 2018, 2019 ve 2020 yıllarında bu hesaba kaydedilen teminat tutarlarının tam olarak gerçeği yansıtmadığı ve detaylı bir şekilde incelenmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

Tecil edilen kamu alacaklarının garanti altına alınması amacıyla alınması gereken teminatların eksiksiz bir şekilde alınarak muhasebe kayıtlarında gösterilmesi ve tecil işlemi bozulan dosyalar için teminat olarak alınan hacizli malların paraya çevrilmesi süreçlerinin hızlandırılması Kurum alacaklarının takibinde ve tahsilinde etkinliğin artırılması açısından gerekmektedir.

BULGU 2: Faaliyet ve Alacak Hesaplarına Ait Tahsilatların Emanet Hesaplarında İzlenmesi

Cari yıl prim gelirleri ve geçmiş dönem alacaklarına ait tahsilatların emanet hesaplarında izlenmesi nedeniyle SGK'nın varlık ve yükümlülükleri ile faaliyet sonuçlarının hatalı raporlandığı görülmüştür.

Sosyal Güvenlik Kurumu Muhasebe Yönetmeliği'nin 126'ncı maddesinde; 333 Emanetler Hesabı'nın, muhasebe birimlerince emanet olarak nakden veya mahsuben tahsil edilen tutarların izlenmesi için kullanılacağı hükme bağlanmıştır.

SGK mali tabloları üzerinde yapılan incelemede; 333 Emanetler Hesabı'nın 2020 yılında 10.413.849.484,81 TL, 2021 yılında 13.544.455.790,83 TL, 2022 yılında ise 12.588.808.124,36 TL tutarında bakiye vermekte olduğu görülmüştür.

SGK, alacakların takip ve tahsilinde tam olarak tahakkuk esasına geçmediğinden bankalar aracılığıyla yapılan tahsilatlar niteliği araştırılmak üzere önce emanet hesaplarına alınarak muhasebe kayıtlarına yansıtılmakta, daha sonra tahsil edilen tutarlardan tahakkuk kayıtları ile eşleştirilen tutarlar emanet hesaplarından mahsup edilerek ilgili faaliyet ve alacak hesaplarına aktarılmaktadır. Ancak yapılan tahsilatların tahakkuk kayıtları ile bağlantısının kurulamaması durumunda yapılan tahsilatlar emanet hesaplarından mahsup edilememektedir. 333.14 yardımcı hesaplarının kapatılmayan gönderme emirlerinin izlenmesinde kullanılması gerekirken yapılan tahsilatlar ilk olarak 333.14.07.01 Online Banka Tahsilat Saymanlık Emaneti Hesabı'na alınmakta, kişi adına emanete aktarılan tutarlar 333.14.07.02 Online Banka Tahsilat Kişi Emaneti Hesabı'na alınarak ilgilinin borcuna mahsup edilenler gelir kaydedilmekte, borca mahsup edilemeyenler ise sistem tarafından 333.14.07.03 Düzeltilen Emanet Tahsilatı Hesabı'na aktarılmaktadır. Bu durum, bir taraftan emanet hesaplarında gereksiz bir artışa neden olurken, diğer taraftan faaliyet ve alacak hesaplarının sağlıklı bir şekilde denetimine imkan vermemekte, Kurumun bir yıllık mali işlemlerinin yansımaları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosunun güvenilirliğini zedelemektedir. Şöyle ki, Kurumun 31.12.2022 tarihli mali tablolarında, 333 Emanetler Hesabı'nın bakiyesinin 12.588.808.124,36 TL tutarına ulaştığı tespit edilmiştir.

Kuruma ait varlık ve yükümlülükler ile faaliyet sonuçlarının muhasebe yönetmeliği ile belirlenen standartlara uygun raporlanabilmesi için; Kurum alacaklarının takip ve tahsil süreçlerinin tahakkuk esaslı muhasebe sistemi üzerinden yürütülerek emanet hesaplarının amacı dışında kullanımının engellenmesi ve yapılan tahsilatlardan gelir ve alacaklara ilişkin olanların ilgili hesaplara kaydedilmesi gerekmektedir.

BULGU 3: Değer Hareketleri Sonuç Hesabının Denk Olmaması

Değer hareketleri sonuç hesabında geçmiş yıllardan devreden tutarların bulunması nedeniyle 519 Değer Hareketleri Sonuç Hesabı'nın borç bakiyesi verdiği görülmüştür.

Sosyal Güvenlik Kurumu Muhasebe Yönetmeliği'nin 169'uncu maddesine göre; 51 Değer Hareketleri hesap grubu, Kurumun muhasebe birimleri arasındaki nakit ve nakit dışı değer hareketlerine ait işlemlerin izlenmesi için kullanılmakta olup değer hareketleri, niteliklerine göre bu grup içinde açılacak 510 Nakit Hareketleri Hesabı, 511 Muhasebe Birimleri Arası İşlemler Hesabı, 512 Proje Özel Hesabından Kullanımlar Hesabı ve 519 Değer Hareketleri Sonuç Hesabı'ndan oluşur.

510 Nakit Hareketleri Hesabı, muhasebe birimlerince, nakit fazlası olarak veya diğer muhasebe birimlerine nakit ihtiyacı olarak gönderilen paraların takibinde kullanılırken 511 Muhasebe Birimleri Arası İşlemler Hesabı, muhasebe birimlerinin birbirlerine gönderdikleri para ve kıymetler ile birbirleri adına nakden veya mahsuben yaptıkları tahsilat ve ödemelerin izlenmesi için kullanılır. Ayrıca, değer hareketleri hesap grubu içindeki hesapların yıl sonunda kalan bakiyelerinin izlenmesi için 519 Değer Hareketleri Sonuç Hesabı kullanılarak malî yıl sonu itibarıyla muhasebe birimlerince bu hesaba kaydedilen tutarlar merkezde birleştirilir. Birleştirme sonucu, hesabın borç veya alacak bakiyesi vermesi durumunda hesabın denkliğinin sağlanması amacıyla Kurumca merkezde ve yerinde gerekli incelemeler yapılır.

SGK 2022 yılı genel geçici ve kesin mizanları incelendiğinde, 511 Muhasebe Birimleri Arası İşlemler Hesabı'nın 216.644.826,01 TL alacak bakiyesi verdiği, söz konusu tutarın yıl sonunda 519 Değer Hareketleri Sonuç Hesabı'na atılarak kapatıldığı, 519 Değer Hareketleri Sonuç Hesabı'nın ise 1.185.754.595,22 TL borç bakiyesi tespit edilmiştir. 519 Değer Hareketleri Sonuç Hesabı'nın borç veya alacak bakiyesi vermesi durumunda, Kurumca merkezde ve yerinde gerekli incelemelerin yapılarak geçmiş yıllardan devreden tutarların nedenlerinin araştırılması ve hesabın denkliğinin sağlanması gerektiği halde hesap yıllar itibarıyla devrederek borç bakiyesi vermeye devam etmektedir. Şöyle ki, SGK bilançosu incelendiğinde 519 Değer Hareketleri Sonuç Hesabı'nın 2020 yılında 1.185.051.696,27 TL, 2021 yılında 1.402.399.421,23 TL, 2022 yılında ise 1.185.754.595,22 TL borç bakiyesi verdiği görülmektedir.

Muhasebe birimleri arası değer aktarımları hesaplarının yıl sonunda bakiye vermesi; değerlerin muhasebe birimleri arasında tam, niteliklerine uygun ve doğru olarak aktarılmadığını göstermektedir. Bu grup içindeki hesapların yıl sonunda kalan bakiyelerinin nedenlerinin araştırılarak işlemlerin sonuçlandırılmaması, aktarılan ya da gönderilen değerlerin alınmamasına, muhafaza edilmemesine, dolayısıyla ilgili oldukları hesapların gerçek durumu yansıtmasına yol açacaktır.

Değer hareketleri sonuç hesabında yer alan ve geçmiş yıllardan devreden tutarların kaynağının araştırılması ve ilgili hesaplara kaydedilerek hesabın denkliğinin sağlanması gerekmektedir.

BULGU 4: Kurum Alacaklarının Takibinin Yapıldığı Yazılımın Entegrasyonunun Sağlanmamış Olması

Kurumun alacaklarına ilişkin işlemlerin tahakkuk esasına göre gerçekleştirilmemesi nedeniyle mali tabloların cari ve geçmiş dönemde Kurum alacağına dönüşmüş tutarları tam olarak yansıtmadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 49'uncu maddesinde; muhasebe sisteminin; malî raporların düzenlenmesi ve kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak ve karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak şekilde kurulup yürütüleceği, kamu hesaplarının; kamu idarelerinin gelir, gider ve varlıkları ile malî sonuç doğuran ve öz kaynağın artmasına veya azalmasına neden olan her türlü işlemler ile garantilerin ve yükümlülüklerin belirlenmiş bir düzen içinde hesaplara kaydedilerek yönetim ve denetim yetkilileriyle kamuoyuna gerekli bilgilerin sağlanması amacıyla tutulacağı, hükme bağlanmıştır.

Aynı Kanun'un 51'inci maddesinde ise; kamu gelir ve giderlerinin tahakkuk ettirildikleri malî yılın hesaplarında gösterileceği, bütçe gelirlerinin tahsil edildiği, bütçe giderlerinin ise ödendiği yılda muhasebeleştirileceği, kamu hesaplarının malî yıl esasına göre tutulacağı belirtilerek muhasebe sisteminin temel ilkeleri ortaya konulmuştur.

Ayrıca, mali tabloların sunulmasına ilişkin ilkeleri belirleyen 1 No'lu Devlet Muhasebesi Standardı'nda da malî tabloların amacı belirtilmiştir. Buna göre, malî tablolar, kuruluşun malî durumunun ve malî performansının belirlenmiş kriterler çerçevesinde sunumu olup malî tabloların amacı; kuruluşun malî durumu, malî performansı ve nakit akışları hakkında bilgi sağlamaktır. Malî raporlamanın amaçları, karar vermeye ilişkin yararlı bilgiler sağlayarak, kuruluşun kendisine tahsis edilen kaynaklara ilişkin hesap verebilirliğini; malî kaynakların edinimi, tahsisi ve kullanımları hakkında bilgilerin sunulması, kuruluşun faaliyetlerini nasıl finanse ettiği ve nakit gereksinimlerini nasıl karşıladığı hakkında bilgilerin sunulması, kuruluşun faaliyetlerini finanse edebilmesini ve yükümlülükleri ile taahhütlerini yerine getirebilmesini değerlendirmede yararlı olan bilgilerin sunulması, kuruluşun malî durumu ve bu durumdaki değişikliklere ilişkin bilgilerin sunulması, kuruluşun performansını hizmet

maliyetleri, verimlilik ve hedeflere ulaşma açısından değerlendirmede yararlı olan toplu bilgilerin sunulması yoluyla göstermektedir. Bu amaçları gerçekleştirmek için mali tablolar kuruluşun varlıkları, yükümlülükleri, öz kaynakları, gelirleri, giderleri, öz kaynaklardaki diğer değişiklikler ve nakit akışları hakkında bilgi sağlar.

SGK muhasebe hizmetleri, Mali Otomasyon Sistemi Projesi (MOSİP) adı verilen bir sistem üzerinden yürütülmektedir. Sosyal güvenlik destek primi (SGDP) geliri, genel sağlık sigortası (GSS) primleri (5510/60), kamu hizmetlerinde çalışanlardan prim gelirleri (memurlar), ek karşılık primlerinin tahakkuk işlemleri MOSİP Sisteminde kayıt altına alınmaktadır. 5510 sayılı Kanun'un 4/1-b maddesi kapsamındaki primlerin tahakkuk işlemleri ile süresinde ödenmeyen 4/1-a kapsamındaki primlerin gecikme cezası ve zamlarının tahakkuk işlemleri ise, MOSİP dışındaki bilgi sistemlerinde (Güvence ve İşveren Sistemleri) gerçekleştirilmektedir. Ayrıca yılı içerisinde MOSİP Sisteminde tahakkuka bağlanıp tahsil edilemeyen 4/1-a primleri de dönem sonunda hesaplardan çıkarılarak diğer bilgi sistemlerine aktarılmaktadır.

SGK Sigorta Primleri Genel Müdürlüğünden alınan veriye göre; Kurumun Kasım 2022 dönemi itibarıyla (icrada takip edilen prim aslı ve gecikme zammı dahil) 4/1-a kapsamında 114.841.998.495,00 TL'si prim aslı, 135.121.052.145,00 TL'si gecikme zammı olmak üzere toplam 249.963.050.640,00 TL, 4/1-a diğer alacaklar (İşsizlik, EKP, ÖİV, İPC, DV) kapsamında 15.410.711.327,00 TL'si prim aslı, 15.438.867.390,00 TL'si gecikme zammı olmak üzere toplam 30.849.578.717,00 TL, 4/1-b kapsamında 67.611.901.012,00 TL'si prim aslı, 11.558.438.621,00 TL'si gecikme zammı olmak üzere toplam 79.170.339.633,00 TL, 4/1-a kapsamında yapılandırılan 18.259.053.870,00 TL, 4/1-b kapsamında yapılandırılan 6.010.237.585,00 TL, 4/1-a kapsamında icra takibinde bulunan 78.673.198.155,00 TL'si asıl, 117.657.886.911,00 TL'si gecikme zammı olmak üzere toplam 196.331.085.066,00 TL tutarında alacağı bulunmaktadır.

Cari ve geçmiş dönemde Kurum alacağına dönüşmüş olmakla birlikte MOSİP Sistemi dışındaki bilgi sistemlerinde takip edilen toplam 201.842.789.565,00 TL tutarındaki geçmiş dönem alacağının 31.12.2019 tarihinde düzenlenen muhasebe işlem fişi ile yevmiye kayıtlarına alınarak 2019 yılı mali tablolarında gösterildiği, ancak, bu kapsamdaki alacakların 2020 yılı içerisinde MOSİP Sistemi dışındaki bilgi sistemlerinde takip edilmeye devam edildiği ve 2020 yılı mali tablolarında gösterilmediği, daha sonra 31.12.2021 tarihinde düzenlenen muhasebe işlem fişi ile, 31.12.2019 tarihinde muhasebe kayıtlarına alınan toplam 201.842.789.565,00 TL

tutarındaki geçmiş dönem alacağının ters kayıtla kapatılarak MOSİP Sistemi dışındaki bilgi sistemlerinde takip edilen toplam 277.045.543.347,00 TL tutarındaki geçmiş dönem alacağının yevmiye kayıtlarına alındığı ve 2021 yılı mali tablolarında gösterildiği tespit edilmiştir. Bu defa 31.12.2022 tarihinde düzenlenen muhasebe işlem fişi ile 31.12.2021 tarihinde muhasebe kayıtlarına alınan toplam 277.045.543.347,00 TL tutarındaki geçmiş dönem alacağı ters kayıtla kapatılarak MOSİP Sistemi dışındaki bilgi sistemlerinde takip edilen toplam 362.835.929.157,92 TL tutarındaki geçmiş dönem alacağı yevmiye kayıtlarına alınmıştır. Ancak, söz konusu alacaklar Sigorta Primleri Genel Müdürlüğünden alınan ve tarafımıza da gönderilen Kasım 2022 dönemine ilişkin veriler esas alınarak muhasebe sistemine aktarılmıştır. Dolayısıyla yılsonu itibarıyla mali tablolarda yer alan tutarlar, cari ve geçmiş dönemde Kurum alacağına dönüşmüş tutarları tam olarak yansıtmamaktadır.

5018 sayılı Kanun'da, gelir ve giderlerin muhasebeleştirilmesinde tahakkuk esaslı bir sistem öngörülmüştür. Tahakkuk esası, işlemlerin ve diğer olayların, yalnızca nakit veya nakit benzerlerinin alındığında ya da ödendiğinde değil, gerçekleştiğinde malî tablolara yansıtıldığı bir muhasebe esasıdır. Bu nedenle işlemler ve olaylar, muhasebe kayıtlarına alınır ve ilgili oldukları dönemlerin malî tablolarına yansıtılır. Varlıklar, yükümlülükler, net varlıklar/özkaynak, gelirler ve giderler tahakkuk esaslı muhasebe kapsamında malî tablolara yansıtılan unsurlardır. Buna göre kurulacak muhasebe sistemi, malî raporların düzenlenmesi ve kesin hesabın çıkarılmasına temel olacaktır.

Kurumun alacaklarına ilişkin işlemlerin tahakkuk esasına göre gerçekleştiğinde muhasebeleştirilmesi ve mali tablolarda da tam olarak raporlanması sağlanmalıdır.

BULGU 5: Kurum Kullanımında veya Mülkiyetinde Bulunan Taşınmazlara İlişkin Hatalı Uygulamaların Bulunması

Kurumun binaları ile arsalarına ilişkin listeler, taşınmazların muhasebeleştirilmesine ilişkin kayıtlar ile MOSİP uygulaması ekranlarında yapılan karşılaştırmalar sonucunda aşağıdaki tespitlere ulaşılmıştır:

a) Bazı Taşınmazların Cins Tashihlerinin Yapılmaması

Kurum mülkiyetinde bulunan taşınmazlardan bir kısmının mevcut kullanım şekli ile tapu kayıtlarının birbirine uygun olmadığı ve ilgili taşınmazların cins tashihlerinin yapılmadığı görülmüştür.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 5'inci maddesine göre; muhasebenin temel kavramları arasında sayılan “özün önceliği” kavramı gereği işlemlerin muhasebeye yansıtılmasında ve bunlara ilişkin değerlendirmelerin yapılmasında biçimden çok öz esas alınmalıdır.

Genel yönetim kapsamındaki idarelerin mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında bulunan taşınmazların kaydına ilişkin usul ve esaslar Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'te düzenlenmiştir. Yönetmelik'in 5'inci maddesinde ise, kamu idarelerine ait taşınmazların miktar ve değer olarak takip edilmesi amacıyla kayıt altına alınması gerektiği ifade edilmiştir.

Yönetmelik'in “Tanımlar” başlıklı 4'üncü maddesinde cins tashihi;

“Binalar, arazi ve arsalar ile yer altı ve yer üstü düzenlerinin mevcut kullanım şekilleri ile tapu kayıtlarının farklılık göstermesi durumunda tapu kayıtlarının mevcut kullanım şekli dikkate alınarak düzeltilmesi işlemini ifade eder” şeklinde tanımlanmıştır. Cins tashihi Sosyal Güvenlik Kurumu Taşınmazlar Yönetmeliği'nde aynı şekilde tanımlanmıştır.

Bahsi geçen Yönetmelik'in 10'uncu maddesinde, kamu idarelerinin mülkiyetlerinde bulunan taşınmazların mevcut durumları ile tapu kaydının birbirine uygun olmaması durumunda, taşınmazların kamu idaresinde mevcut kullanım şekilleriyle muhasebe kayıtlarına alınacağı ve kamu idarelerinin taşınmazların mevcut kullanım şekli ile tapu kayıtları arasındaki farklılıkları gidermek için cins tashihi işlemini yapacağı belirtilmiştir.

İnşaat ve Emlak Daire Başkanlığından Kuruma ait taşınmazların il, ilçe, mahalle, ada, parsel ve kullanım amacı bilgileri alınarak birçok ilde seçilen örnekler üzerinde yapılan incelemeler sonucunda tapuda görünen haliyle Kurum tarafından mevcut kullanım şekillerinin farklılık teşkil ettiği taşınmazların bulunduğu tespit edilmiştir.

Kurumun mülkiyetinde bulunan taşınmazlardan tapuda görünen halleriyle mevcut kullanım şekilleri arasında farklılık gösterenlerin tespit edilmesi amacıyla gerekli çalışmaların yapılması ve cins tashihi işlemlerinin tamamlanması gerekmektedir.

b) Kurumun Mülkiyetinde Bulunan Taşınmazlar İçin Ayrılan Amortisman Tutarlarının Eksik Görünmesi

Kuruma ait taşınmazların yarısından çoğu için edinim tarihinin 2010 yılı olarak kabul edilmesi nedeniyle bu tarihten daha önceki dönemlerde kullanılan taşınmazlara ilişkin ayrılan

amortisman tutarlarının gerçek değerleri yansıtmadığı görülmüştür.

Sosyal Güvenlik Kurumu Muhasebe Yönetmeliği'nin 93'üncü maddesinde, maddi duran varlık bedellerinin yararlanma süresi içinde giderleştirilmesi ve hesaben yok edilmesi için 257 Birikmiş Amortismanlar ve Değer Düşüklüğü Karşılığı Hesabının kullanılacağı belirtilmiştir.

Belirtilen Yönetmelik'te 257 numaralı hesabın işleyişi açıklanmamakla beraber 263'üncü maddede, bu Yönetmelikte hüküm bulunmayan hallerde Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir. Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 186'ncı maddesi uyarınca maddi duran varlıklar için ayrılan amortisman tutarlarının yıl sonunda 257 Birikmiş Amortismanlar ve Değer Düşüklüğü Hesabı'na alacak, 630 Giderler Hesabı'na borç kaydedilmesi gerekmektedir. Aynı maddenin devamındaki fıkralar değerlendirildiğinde, amortisman tabi tutulmuş bir maddi duran varlık devredildiğinde veya devralındığında maddi duran varlığa ilişkin amortisman tutarlarının da muhasebe kayıtlarının yapılması gerektiği anlaşılmaktadır.

5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumuna İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun'un mülga Geçici 1'inci maddesi uyarınca, 2006 yılında 4 kuruma ait her türlü taşınır ve taşınmazlar Sosyal Güvenlik Kurumuna devredilmiştir. Kurum taşınmazlarına ilişkin bilgiler incelendiğinde edinim tarihi 2010 yılı olarak kabul edilen taşınmazların belirtilen Kanun maddesi kapsamında Kuruma geçen taşınmazlar olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Kurum taşınmaz bilgileri ile MOSİP uygulaması ekranlarında yapılan incelemelerde 252 Binalar Hesabı'nda takip edilen taşınmazlar için yararlanma süresi 50 yıl olarak belirlenmiş ve mevzuat hükümlerine uygun olarak yıllık %2 oranında amortisman uygulanmaktadır. Ancak, Kurumun muhasebe kayıtlarında yer alan 1596 binanın yarısından fazlasının edinim tarihi olarak 2010 yılı kabul edilmiştir. Ayrıca, Kurum tarafından binalar için amortisman ayırma uygulamasına 2013 yılı sonu itibarıyla başlanılmış ve bu taşınmazlar için ilk defa amortisman uygulanıyormuş gibi işlem yapılmıştır. Ancak, bu taşınmazlar belirtilen tarihten önce de kamu kurumlarının ihtiyacına istinaden kullanılmakta ve bu taşınmazlardan yararlanılarak yıl sonlarında amortisman ayrılmış olması gerekmektedir. Ama daha önceki yıllara ilişkin ayrılmış olan veyahut ayrılmış olması gereken amortisman tutarlarının muhasebeleştirilmemesi nedeniyle 257 Birikmiş Amortismanlar ve Değer Düşüklüğü Karşılığı Hesabı'nın Kurum mali tablolarında hatalı görüldüğü değerlendirilmektedir.

Taşınmazlara ilişkin amortisman tutarlarının mali tablolarda gerçeğe uygun olarak gösterilmesinin sağlanması amacıyla gerekli çalışmaların yapılması gerekmektedir.

c) Kurumun Tahsisli, Bedelsiz Olarak Kullandığı Taşınmazların Muhasebe Kayıtlarında Hatalı Görünmesi

İnşaat ve Emlak Daire Başkanlığından alınan tahsise konu taşınmazlara ilişkin bilgiler, Kurumun kiralama listelerinde bedelsiz, tahsisli olarak kullandığı taşınmazlar listesi ile Kurum muhasebe kayıtlarının karşılaştırılması sonucunda Kurum adına tahsis edilen ve Kurum tarafından bedelsiz olarak kullanılan taşınmazların muhasebe kayıtlarında hatalı görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır.

Sosyal Güvenlik Kurumu Muhasebe Yönetmeliği'ne göre kamu idaresinin her türlü taşınmazları ile bunlardan tahsise konu edilenlerin izlenmesi için 250 Arazi ve Arsalar ile 252 Binalar Hesaplarının ilgili alt kodlarının kullanılması gerekmektedir. Belirtilen Yönetmelikte 250 Arazi ve Arsalar Hesabı ile 252 Binalar Hesabı'nın işleyişi açıklanmamakla beraber 263'üncü maddede, bu Yönetmelikte hüküm bulunmayan hallerde Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir. Adı geçen Yönetmelik'in 250 Arazi ve Arsalar Hesabı'nın işleyişini açıklayan 172'nci ve 252 Binalar Hesabı'nın işleyişini anlatan 176'ncı maddeleri birlikte değerlendirildiğinde kamu idarelerine ait taşınmazlardan tahsise konu edilenlerin tahsis edilen kamu idaresince kayıtlı değerleri üzerinden bu hesaplara borç, 500 Net Değer Hesabı'na alacak kaydedileceği; ayrıca, varlığa ilişkin ayrılmış amortisman tutarının 500 Net Değer Hesabı'na borç, 257 Birikmiş Amortismanlar ve Değer Düşüklüğü Karşılığı Hesabı'na alacak kaydedileceği sonucuna ulaşılmaktadır. MOSİP uygulamasından alınan hesap planı incelendiğinde her iki hesap için de 03 detay kodunun tahsisli kullanılan taşınmazların izlenmesi için kullanılacağı anlaşılmaktadır.

Kurum adına birçok ilde tahsis edilen veyahut bedelsiz olarak kullanılan çeşitli niteliklerde 132 adet taşınmaz mevcuttur. Tahsise konu edilmiş taşınmazlara ilişkin bilgiler İnşaat ve Emlak Daire Başkanlığından temin edilmiş, muhasebe kayıtlarında incelemeler yapılması sonucunda bazı hatalı uygulamaların bulunduğu tespit edilmiştir. Yapılan incelemeler sonucunda;

- Kurum adına tahsis edilen veya sözleşme vb. uygulamalarla Kurumun süreli veya süresiz olarak bedelsiz kullanımına sunulan 115 adet bina niteliğindeki taşınmazdan yalnızca 3 adetinin 252 Binalar Hesabı'nın 03 detay kodunda muhasebeleştirildiği,

- Kurumun fiili olarak kullandığı detaylı hesap planları incelendiğinde 500 Net Değer Hesabı'nın detay kodları arasında tahsisli kullanılan taşınmazlar ile bunların amortisman tutarlarının takibine ilişkin yardımcı hesapların düzenlenmediği,

- Yukarıda belirtilen mevzuat hükmü uyarınca, tahsise konu olan taşınmazların kayıtlı değerleri ile taşınmazlara ilişkin ayrılmış amortisman tutarlarının ilgili maddi duran varlık hesaplarıyla birlikte 500 Net Değer Hesabı'nda karşılıklı olarak izlenmesi gerekirken bu hesabın kullanılmadığı ve Kuruma tahsis edilen taşınmazların 600 Gelirler Hesabı'na kaydedildiği,

tespit edilmiştir.

Mali tabloların Kurumun mali durumunu saydam ve gerçeğe uygun şekilde yansıtabilmesi için tahsise konu taşınmazlara ilişkin düzeltici işlemlerin yapılması gerekmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabının Gerçeğe Uygun Bilgi Vermemesi

Niteliği itibarıyla kısa süreli olarak alınan ve geri iade edilmesi veya gelir kaydedilmesi gereken teminat tutarları ile 2009 yılından beri yıllar itibarıyla kayıtlara alınmasına rağmen halen kayıtlarda bekleyen çok sayıda teminat tutarının bulunduğu görülmüştür.

Sosyal Güvenlik Kurumu Muhasebe Yönetmeliği'nin 124 ve 153'üncü maddeleri uyarınca, mevzuatları gereği nakden veya mahsuben tahsil edilen depozito ve teminatların bir yıldan kısa veya uzun olması durumuna göre 330/430 Alınan Depozito ve Teminatlar Hesaplarında takip edilmesi gerekmektedir.

Aynı Yönetmelik'in 125'inci maddesi hükmüne göre, ihalelere katılan isteklilerden mevzuatı gereği nakden alınan geçici teminatlar ile üzerinde ihale kalan isteklilerden nakden alınan veya hakedişlerinden kesilmek suretiyle tahsil edilen kesin teminat ve ek kesin

teminatların süresine göre 330/430 Alınan Depozito ve Teminatlar Hesaplarına kaydedilmesi gerekmektedir. 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nda belirtilen şartların oluşmasına rağmen kesin teminatların iade edilememesi halinde genel bütçeye gelir kaydedilmesi amacıyla teminat tutarlarının defterdarlık muhasebe birimlerine ya da mal müdürlüklerinin banka hesaplarına aktarılması gerekmektedir. Aynı maddenin devamında, alınan geçici ve kesin teminatların hangi tarihten itibaren başlamak üzere zamanaşımına uğrayacağı durumlar belirtilmiş ve zamanaşımı süresi 10 yıl olarak belirlenmiştir. Muhasebe birimlerince tahsil edilerek 330/430 numaralı hesaplara kaydedilen tutarlardan zamanaşımına uğramış olanların ise bütçeye gelir kaydedilmesi gerekmektedir.

330/430 Alınan Depozito ve Teminatlar Hesaplarına ilişkin yardımcı defterler Kurumdan temin edilmiş olup veriler üzerinde yapılan çalışmalar sonucunda ulaşılan tespitlere aşağıda yer verilmiştir.

- Zamanaşımına uğramış geçici, kesin veya ek kesin teminatlar bütçeye gelir kaydedilecek olup 2009 -2012 yılları arasında hesaplara alınmış 1.707.193,46 TL teminatın bulunduğu tespit edilmiştir. Bu yıllar arasında hesaplara alınmış teminat tutarlarının incelenerek zamanaşımına uğramış olanların gelir kaydedilmesi sağlanmalıdır.

- İhale mevzuatı uyarınca alınan kesin teminatların iade edilmesi süreçlerinin oluşması ve idarenin yazılı uyarısına rağmen iki yıl içinde iade edilemeyen tutarların genel bütçeye gelir kaydedilmesi gerekmektedir. 2013 yılından sonra hesaplara alınan kesin teminat tutarlarının incelenerek bu kapsamda olabilecek teminatların gelir kaydedilmesi çalışmaları gerçekleştirilmelidir. Ancak, bu kesin teminatların gelir kaydedilebilmesi için Kurum tarafından öncelikle teminatı veren yükleniciye bildirimde bulunması şartı gerçekleştirilmelidir.

- Yardımcı defterler incelendiğinde, 330 Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabı'nın %90'ının, 430 Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabının ise tamamının geçici teminat tutarlarından oluştuğu görülmüştür. 2020 yılı hariç bu hesaplara kaydedilmiş ve halen hesaplarda duran 28.440 adet geçici teminatın bulunduğu tespit edilmiştir. Geçici teminatlar niteliği itibarıyla kısa sürede iade edilmesi muhtemel olan bir teminat türü olup bu kadar süre boyunca kayıtlarda tutulmasının hatalı olduğu izlenimi oluşmaktadır. Bu nedenle, kayıtlarda bulunan geçici teminat tutarlarının niteliğinin araştırılması ve bu tutarlardan başka yollarla iade edilmiş olmasına rağmen halen bu hesaplarda hatalı olarak takip edilen teminatların bulunup bulunmadığının incelenmesi gerekmektedir.

- Teminatların 330 ve 430 numaralı hesaplara bir yıldan kısa veya uzun olmasına göre kaydedilmesi gerekmektedir. Ancak uygulamada bu hususlara dikkat edilmediği ve genel olarak bu hesaba alınan kayıtların süresinden ziyade doğrudan 330 Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabı'na kayıt yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

- 430 Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabı'na yapılan kayıtlar incelendiğinde, bu hesaba yalnızca niteliği itibarıyla kısa süreli olan geçici teminatların kaydedildiği ve yalnızca 2018 mali yılı dönem sonu itibarıyla bu hesaba kayıtların yapıldığı tespit edilmiştir. Bir yıldan uzun süreli olan teminatların kaydedilmesi için 430 Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabı'nın kullanılması gerekmektedir. Belirtilen nedenlerle, bu hesapta beklenen tutarların hatalı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Yukarıda belirtilen tespitlere ve önerilere ilişkin gerekli çalışmaların yapılarak nakden veya mahsuben tahsil edilen teminatların Kurum mali tablolarında daha doğru bilgi vermesinin sağlanması gerekmektedir.

BULGU 2: Taksitli Satışı Gerçekleştirilen Kamu Konutları Tutarlarının İlgili Muhasebe Kayıtlarında Takip Edilmemesi

Kuruma ait kamu konutlarının satışına ilişkin muhasebe kayıtlarında ve alacakların takibinin gerçekleştirilmesinde sorunların yaşandığı görülmüştür.

7061 sayılı Bazı Vergi Kanunları ile Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 58'inci maddesiyle 4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 4'üncü maddesine kamu idarelerine ait kamu konutlarının ekonomiye kazandırılmasına yönelik olarak önemli düzenlemeler eklenmiştir. Belirtilen mevzuat düzenlemesinde; sayılan kurumların mülkiyetinde veya tasarrufunda bulunan kamu konutlarının ekonomiye kazandırılacağı, kamu konutlarının 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nda yer alan hükümler çerçevesinde ihale yoluyla satılacağı, genel ve özel bütçe dışında kalan kamu idarelerinde elde edilen gelirlerin kendi mevzuatlarına göre muhasebe birimi hesaplarına aktararak bütçelerine gelir olarak kaydedileceği, taşınmazların satışı için katlanılacak masrafların gelirlerden düşüleceği ve satışa ilişkin hususları belirlemek amacıyla düzenleme yapma konusunda Bakanlığa yetki verildiği hükümlerine yer verilmiştir.

Mevzuatta belirlenen kamu idarelerine ait kamu konutlarının ekonomiye kazandırılmasına yönelik yürütülecek faaliyetlerin düzenlenmesi amacıyla 2018 yılında Hazine

ve Maliye Bakanlığı tarafından 385 Sıra Numaralı Milli Emlak Genel Tebliği yayımlanmıştır. Tebliğ'in 7'nci maddesinde, satış yetkisinin Bakanlığa ait olmakla birlikte satış işlemlerinin Valiliklerce(Defterdarlıklarca) gerçekleştirileceği belirtilirken; 9'uncu maddede, satış işlemi gerçekleşmesini müteakip beş iş günü içerisinde bu durumun ilgili Kuruma bildirileceği hüküm altına alınmıştır. Tebliğ'in 10'uncu maddesinde, peşin veya taksitli ödeme şekilleri düzenlenmiştir. Ayrıca, aynı Tebliğ'in 'Gelirler' başlıklı 12'nci maddesinde, kamu konutlarının satış işlemleri sırasında yapılan masraflara esas olmak üzere bu konutların satış bedelinin yüzde beşinin genel bütçeye gelir kaydedileceği ve bu tutarların taşınmazların sahibi kamu idarelerine gönderilecek gelirlerden düşüleceği şeklinde düzenleme yapılmıştır.

Sosyal Güvenlik Kurumu Muhasebe Yönetmeliği'nin 40'inci maddesi uyarınca, maddi duran varlıkların taksitli satılması durumunda ortaya çıkan alacakların izlenmesi için 127 Diğer Faaliyet Alacakları Hesabı'nın kullanılması gerekmektedir. Ayrıca, aynı Yönetmelik'in 89'uncu maddesinde Kurumun mülkiyetinde bulunan binalar ile bunlardan tahsise konu edilenlerin izlenmesi için 252 Binalar Hesabı'nın kullanılması gerektiği düzenlenmiştir. Belirtilen Yönetmelik'te 127 ve 252 numaralı hesapların işleyişi açıklanmamakla beraber 263'üncü maddede, bu Yönetmelik'te hüküm bulunmayan hallerde Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 64'üncü maddesine göre, maddi duran varlıkların taksitli satılması durumunda; bütçeye gelir kaydedilmesi gereken tutarların vadesine göre 127/227 Diğer Faaliyet Alacakları Hesabı'na, mevzuatı gereğince diğer kamu idarelerine ayrılması gereken payların 630 Giderler Hesabı'na, varlığa ilişkin ayrılmış olan birikmiş amortisman tutarlarının 257 Birikmiş Amortismanlar ve Değer Düşüklüğü Karşılığı Hesabı'na borç; maddi duran varlığın kayıtlı değerinin ilgili maddi duran varlık hesabına, satış sonucunda ortaya çıkan olumlu farkın 600 Gelirler Hesabı'na alacak kaydedilmesi gerekmektedir. Kısaca, kamu konutlarının taksitli satış tutarları vadesine göre 127/227 numaralı hesaplarda takip edilmelidir. Ayrıca, satışı gerçekleştirilen kamu konutlarının 252 numaralı hesaba alacak kaydedilerek muhasebe kayıtlarından düşülmesi gerekmektedir.

Kuruma aitken satışı gerçekleştirilen kamu konutlarına ilişkin veriler İnşaat ve Emlak Daire Başkanlığından temin edilerek Kurum muhasebe kayıtlarıyla karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Yapılan incelemeler sonucunda;

- 381 adet kamu konutunun satışının gerçekleştirildiği ve bu taşınmazlardan 307 adetinin satışının taksitli yapılmasıyla birlikte 303 adetinin taksit ödemelerinin halen devam

ettiği,

- Defterdarlıklarca satışı yapılan kamu konutlarına ilişkin satış bilgilerinin Kuruma bildirilmesine rağmen taksit tutarlarının tahakkuk kayıtları yapılmayarak vadesine göre 127/227 Diğer Faaliyet Alacakları Hesabının kullanılmadığı,

- Satışı gerçekleştirilip tapusu devredilen kamu konutlarının 252 Binalar Hesabına alacak kaydedilip muhasebe kayıtlarından çıkarılmaması nedeniyle bu hesabın mali tablolarında hatalı görüldüğü,

- Masrafların karşılanması amacıyla satış bedeli üzerinden kesilip genel bütçeye gelir kaydedilen tutarların Kurum muhasebe kayıtlarında 630 Giderler Hesabına kaydedilmediği,

tespit edilmiştir.

Kurum mülkiyetindeyken taksitli olarak satışı gerçekleştirilen kamu konutlarının muhasebe kayıtlarından çıkarılması, taksit tutarlarının vadesine göre 127/227 Diğer Faaliyet Alacakları Hesabı'nda izlenmesi ve satış masraflarının karşılanması amacıyla kesilen tutarların giderleştirilmesi gerekmektedir.

BULGU 3: Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına Devredilen Dinlenme ve Bakımevi Bedellerinin Muhasebe Kayıtlarında İzlenmemesi

Kurum mülkiyetindeyken Kanun Hükmünde Kararname hükmü gereğince Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına devredilen 4 adet dinlenme ve bakımevi için ilgili komisyonlarca takdir edilen bedellerin tahsil edilemediği görülmüştür.

633 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye 02.11.2011 tarih ve 28103 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 662 sayılı KHK'nın 7'nci maddesiyle "Dinlenme ve Bakımevlerinin Devri" başlıklı geçici 10'uncu madde eklenmiştir. Aynı maddenin birinci fıkrasında Kuruma ait Ankara 75.Yıl Dinlenme ve Bakımevi, İstanbul Etiler Dinlenme ve Bakımevi, İzmir Narlıdere Dinlenme ve Bakımevi ile Salihli Huzurevinin kadroları, taşınır ve taşınmazları, taşıt, araç, gereç ve malzemeleri, her türlü borç ve alacakları, hak ve yükümlülükleri, yazılı ve elektronik ortamdaki her türlü kayıtları ve dokümanları ile birlikte Bakanlığa devredileceği hükmüne yer verilmiştir. Mevzuatta belirtilen Bakanlık terimi ise Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığını ifade etmektedir.

Dinlenme ve huzurevlerinin devrine ilişkin usul ve esasları belirlemek amacıyla Aile ve

Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Sosyal Güvenlik Kurumu arasında 633 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname Doğrultusunda Sosyal Güvenlik Kurumuna Ait Huzurevlerin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına Devrine İlişkin Protokol 09.02.2012 tarihinde imzalanmıştır. Protokol'ün 5'inci maddesinde Kurumun devredeceği huzurevlerine ait taşınır, taşınmazlar ve taşıtların tespitleri ile rayiç bedelin Protokol kapsamında kurulacak komisyonlarca belirleneceği belirtilmiş ve Kıymet Takdir Komisyonlarının kurulması ve çalışma esasları ise Protokol'ün 7'nci maddesinde düzenlenmiştir. Anılan protokole göre oluşturulan komisyonlar tarafından devredilen dinlenme ve huzurevlerine ait bina, arsa, taşıt ve taşınır eşyalar için;

-Ankara 75. Yıl Dinlenme ve Bakımevi: 47.345.496,98 TL

-İstanbul Etiler Dinlenme ve Bakımevi: 32.800.978,76 TL

-İzmir Narlıdere Dinlenme ve Bakımevi:76.643.438,47 TL

-Salihli Huzurevi: 13.653.440,95 TL

olmak üzere toplam 170.443.355,16 TL değer takdir edilmiş olmakla birlikte bu tutar halen Bakanlıktan tahsil edilememiştir. Kurum Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına devredilen 4 adet dinlenme ve bakımevine ilgili komisyonlarca takdir edilen bedellerin tahsili için 17.10.2022 tarihli yazı ile Bakanlıktan talepte bulunmuştur. Bu tutar tahsil edilememekle beraber alacak hesaplarıyla da ilişkilendirilmeyip muhasebe kayıtlarına da yansıtılmamaktadır.

Belirtilen hususlarla birlikte, dinlenme ve bakımevlerinin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına devredilmesine rağmen halen Kurum muhasebe kayıtlarında 252 Binalar Hesabı'nda görüldüğü ve kayıtlardan çıkarılmadığı görülmüştür. Bu nedenle de, 252 Binalar Hesabı'nın Kurum mali tablolarında ilgili taşınmazların muhasebe kayıtlarındaki kayıtlı tutarı olan 208.395.467,00 TL kadar fazla görüldüğü tespit edilmiştir.

KHK ile Bakanlığa devredilen 4 adet dinlenme ve bakımevi için kurulan kıymet takdir komisyonlarınca belirlenen tutarların Bakanlıktan tahsil edilmesi için gerekli girişimlerin yapılmaya devam edilmesi, mali tabloların tam ve doğru olarak bilgi vermesi amacıyla taşınmaz kayıtlarının güncellenmesi ve Kurum alacaklarının muhasebe kayıtlarında gösterilmesi gerekmektedir.

BULGU 4: Kurum Tarafından Yapılan Alımlarda Hatalı Uygulamaların Bulunması

Kurum tarafından 2022 yılında ihale ve doğrudan temin yoluyla yapılan alımlarda Kamu İhale Mevzuatına aykırı olarak aşağıda yer verilen işlemlerin tesis edildiği görülmüştür.

A) Doğrudan Temin Yoluyla Yapılan Alımların EKAP'a Kaydedilmemesi

Kurum tarafından 2022 yılında 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi kapsamında doğrudan temin yoluyla yapılan bazı alımların Elektronik Kamu Alımları Platformuna (EKAP) kaydedilmediği görülmüştür.

Kamu İhale Genel Tebliği'nin 30.9.2'nci maddesinde; doğrudan temin yoluyla yapılan alımların takip eden ayın onuncu gününe kadar "Doğrudan Temin Kayıt Formu" doldurularak EKAP üzerinde kayıt altına alınacağı hükmü bulunmaktadır.

Yapılan incelemede; Kurumun doğrudan temin yoluyla yaptığı bazı alımların EKAP sistemine kaydedilmediği tespit edilmiştir.

Doğrudan temin yoluyla gerçekleştirilen alımlar için Kamu İhale Genel Tebliği'nin yukarıda yer verilen hükmü doğrultusunda işlem tesis edilmesi gerekmektedir.

B) Hizmet Alımı İhalelerinde Hatalı Yaklaşık Maliyet Hesaplanması

Kurum tarafından 2022 yılında gerçekleştirilen bazı hizmet alımı ihaleleri için hatalı yaklaşık maliyet oluşturulduğu görülmüştür.

Hizmet Alımları İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin yaklaşık maliyetin hesaplanması ve güncellenmesi başlıklı 9'uncu maddesinin üçüncü fıkrasında; hizmetin gerçekleştirilmesi için gerekli olan iş kalemlerine veya iş gruplarına ilişkin miktarların tespit edilen fiyatlarla çarpımı sonucu bulunan tutarların toplanması ile elde edilen genel toplam tutarın, sözleşme giderleri ve genel giderler ile KDV hariç olarak belirleneceği hüküm altına alınmıştır. Aynı fıkranın devamında; bulunan bu tutara işin niteliği dikkate alınarak %7 oranını geçmemek üzere yüklenici kârı ekleneceği, bu tutarın kâr hariç belirlenen genel toplam tutar üzerinden hesaplanan sözleşme giderleri ve genel giderler ile toplanarak yaklaşık maliyetin hesaplanacağı hükmüne yer verilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükmünden de anlaşılacağı üzere yaklaşık maliyet; hizmetin gerçekleştirilmesi için gerekli olan iş kalemlerine veya iş gruplarına ilişkin miktarların

tespit edilen fiyatlarla çarpımı sonucu bulunan tutarların toplanması ile elde edilen genel toplam tutar, genel toplam tutar üzerinden %7 oranını geçmemek üzere uygulanacak oran ile bulunan yüklenici karı ve genel toplam tutar üzerinden belirlenecek sözleşme giderleri ve genel giderler toplamından oluşmaktadır. Dolayısıyla firma karı ile sözleşme giderleri ve genel giderler genel toplam tutar üzerinden hesaplanmalıdır. Genel toplam tutarın bileşenlerinden birisi olan fiyatın; personel çalıştırılması öngörülen ihalelerde personele yapılacak brüt ödemelerle SGK işveren payının toplamı esas alınarak belirlenmesi ve yüklenici karının belirlenen bu tutar üzerinden hesaplanması gerekmektedir.

Yapılan incelemede; Kurum tarafından 2022 yılında gerçekleştirilen şoförlü araç kiralama hizmet alımı işlerinde şoförler için yaklaşık maliyet hesaplanırken firma karının sadece şoförlere yapılacak brüt ödemeler üzerinden belirlendiği, şoförler için öngörülen SGK işveren payının hesaplamaya dahil edilmediği ve bu suretle yaklaşık maliyetin olması gerekenden daha düşük tutarda belirlendiği tespit edilmiştir.

Yaklaşık maliyet; sınır değer tespiti, ihale ilan süreleri, alım yöntemi, ihale usulü gibi birçok konuda belirleyici rol oynamaktadır. İhale süreçlerinin mevzuata uygun yürütülmesi için yaklaşık maliyetin doğru tespit edilmesi gerekmektedir.

C) Hizmet Alımlarına İlişkin Hakediş Raporlarının Hizmet İşleri Genel Şartnamesine Aykırı Düzenlenmesi

Kurum tarafından gerçekleştirilen bazı hizmet alımlarına ilişkin hakediş raporlarının Hizmet İşleri Genel Şartnamesi'nde belirtilen usullere göre düzenlenmediği görülmüştür.

Kurum tarafından gerçekleştirilen hizmet alımlarına ilişkin sözleşmelerin 12'nci maddesinde, sözleşme bedelinin birer aylık dönemler halinde Hizmet İşleri Genel Şartnamesi'nin hakediş ödemeleri başlıklı 42'nci maddesinin (a) bendi hükümlerine göre ödeneceği hüküm altına alınmıştır.

Hizmet İşleri Genel Şartnamesi'nin 42'nci maddesinin (a) bendinde hizmet alımı sözleşmelerine ait hakediş raporlarının düzenlenmesine ilişkin hükümlere yer verilmiştir. Söz konusu maddede; işe başlamadan itibaren meydana getirilen işlerin, kontrol teşkilatı tarafından yüklenici veya vekili ile birlikte hesaplanacağı ve bulunan miktarların, teklif edilen birim fiyatlarla çarpılmak suretiyle sözleşmedeki esaslara uygun olarak hakediş raporuna geçirileceği hüküm altına alınmıştır. Aynı maddenin devamında; her hakediş tutarına, eğer sözleşmede öngörülmüşse eklenecek miktarların dâhil edileceği, bulunan miktardan bir önceki hakediş

tutarının çıkarılarak bulunan miktara ilgili mevzuata göre hesaplanacak Katma Değer Vergisinin (KDV) ekleneceği hükmüne yer verilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere; kontrol teşkilatınca hakediş raporu düzenlenirken her hakedişte işe başlama tarihinden itibaren gerçekleştirilen tüm işlerin yüklenici veya vekili ile birlikte hesaplanması, bulunan miktarların teklif edilen birim fiyatlarla çarpılması suretiyle sözleşme kapsamında yapılan tüm işlerin hakediş raporuna geçirilmesi ve bu sayede ilgili hakediş itibarıyla sözleşme kapsamında yapılan bütün işlerin hakediş raporunda yer almasının sağlanması gerekmektedir.

Yapılan incelemede; Kurum tarafından 2022 yılında ihalesi yapılarak sözleşmesi imzalanan şoförlü araç kiralama hizmet alımı işlerinin hakediş raporlarında sadece hakedişin yapıldığı aya ait tutarlara yer verildiği, ilgili hakediş itibarıyla sözleşme kapsamında gerçekleştirilen tüm işlere ilişkin tutarlara yer verilmediği tespit edilmiştir.

Sözleşmeler kapsamında yapılacak ödeme miktarının tespiti bakımından gerekli olan hakediş raporlarının Hizmet İşleri Genel Şartnamesi'nde belirtilen hükümler çerçevesinde düzenlenmesi gerekmektedir.

D) Hizmet Alımı İşleri Sözleşmelerinde Kısmi Kabul Yapılmayacağı Belirtilmesine Rağmen Kısmi Kabul Yapılması

Kurum tarafından ihale edilerek sözleşmesi yapılan ve bahsi geçen sözleşmelerde kısmi kabul yapılmayacağına dair hüküm bulunan hizmet alımlarında kısmi kabul yapıldığı görülmüştür.

Hizmet Alımlarına Ait Tip Sözleşme'nin teslim, muayene ve kabul işlemlerine ilişkin şartları düzenleyen 20'nci maddesine ilişkin dipnotlarda; ihale konusu işte kısmi kabul yapılacağı öngörülüyorsa bu maddede kısmi kabul yapılacağı yazılacağı ve işin hangi kısımlarının hangi tarihlerde tamamlanacağı belirtilmesi açıklamasına yer verilmiştir. Aynı dipnotlarda ihale konusu iş için kısmi kabul öngörülüyorsa bu iş için kısmi kabul yapılmayacağı bu maddede yazılacağı açıklamasına yer verilmiştir. Hizmet Alımları Muayene ve Kabul Yönetmeliği'nin 11'inci maddesinde ise; kabul tutanağının yetkili makam tarafından onaylandıktan sonra geçerli olacağı ve kabul işleminin tamamlanmış sayılacağı hükmü yer almaktadır. Aynı maddenin devamında; kabul tutanağının yetkili makam tarafından onaylanmasından sonra yüklenicinin sözleşme konusu işten dolayı idareye karşı herhangi bir sorumluluğunun kalmayacağı, ancak 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun 13 ve

34'üncü madde hükümleri ile Hizmet İşleri Genel Şartnamesi'nin 13'üncü maddesindeki gizlilikle ilgili hükümlerin saklı olduğu düzenlemesine yer verilmiştir.

Yukarıda yer verilen Hizmet Alımlarına Ait Tip Sözleşme hükmünden de anlaşılacağı üzere; ihale konusu iş için kısmi kabul yapılacağı öngörülüyorsa sözleşmede hem kısmi kabul yapılacağına hem de işin hangi kısımların hangi tarihte tamamlanacağına hüküm altına alınması gerekmektedir.

Yapılan incelemede; 2022 yılında ihalesi yapılan ve sözleşmeye bağlanan hizmet alımı işlerinin sözleşmelerinde kısmi kabul yapılmayacağı belirtilmesine rağmen her hakediş itibarıyla sözleşme konusu işlerin tamamlanan kısımları için kısmi kabul yapıldığı tespit edilmiştir.

Yapılan bu hatalı uygulamanın; yüklenicilerin sorumluluğunu ortadan kaldırması nedeniyle sözleşme hükümlerine aykırı bir uygulamanın sonradan tespiti halinde Kurumun zarara uğramasına sebebiyet vereceği değerlendirilmektedir. Ayrıca kabul işlemlerinin sözleşme hükümleri çerçevesinde gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

E) Yapım İşlerine Ait All Risk Sigorta Poliçelerinde Yapım İşleri Genel Şartnamesinde Belirtilen Azami Oranların Üzerinde Muafiyet Oranlarına Yer Verilmesi

Kurum tarafından ihale edilen yapım işlerine ait all risk sigorta poliçelerinde yer verilen muafiyet oranlarının Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nde belirtilen azami oranların üzerinde olduğu görülmüştür.

Yapım işlerine ait sözleşmelerin 17.1'inci maddesinde işin, iş yerinin korunması ve sigortalanması hususu düzenlenmiştir. Söz konusu maddede yüklenicilerin; işyerlerindeki her türlü araç, malzeme, ihzarat, iş ve hizmet makineleri, taşıtlar, tesisler ile sözleşme konusu iş için işe başlama tarihinden geçici kabul tarihine kadar geçen süre içinde oluşabilecek deprem, su baskını, toprak kayması, fırtına, yangın gibi doğal afetler ile hırsızlık, sabotaj gibi risklere karşı all risk sigorta yaptırma zorunluluğu hüküm altına alınmıştır. All risk sigortaya ilişkin düzenlemelere ise Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nde yer verilmiş olup bahsi geçen maddede yaptırılacak olan all risk sigortaların Yapım İşleri Genel Şartnamesi'ndeki hükümler çerçevesinde yaptırılması gerektiği düzenlenmiştir.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin 9'uncu maddesinin üçüncü fıkrasında; kıymetlerin sigortalanmasında tüm riskler için azami %2 oranını geçmemek üzere muafiyet oranına yer

verilebileceği hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemede; Kurumca ihale edilen yapım işlerine ilişkin all risk sigorta poliçelerinde yangın, hırsızlık, üçüncü şahıs hukuki sorumluluk, doğal afetler (deprem, yanardağ püskürmesi, sel, yer kayması, toprak çökmesi hariç) ve bakım teminatları için %10 muafiyet oranına yer verildiği tespit edilmiştir.

All risk sigorta poliçelerinde Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nde belirtilen uygulanabilecek azami muafiyet oranlarının üzerinde oranlar belirlenmiş olması yüklenicinin sorumluluğunu ortadan kaldırmamakla birlikte karşılaşılabilecek riski artırmaktadır. All risk sigorta poliçelerinin yukarıda yer verilen mevzuat hükmü çerçevesinde yapılması gerekmektedir.

BULGU 5: Arsa Payı Karşılığı İnşaat Yaptırılmasına İlişkin Protokol Kapsamında Yürütülen Faaliyetlerde Eksikliklerin Bulunması

Kurum ile Kurumun iştiraki olan bir şirket arasında 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na tabi olmaksızın, şirketçe de uygun bulunan SGK taşınmazlarının ekspertiz bedelleri üzerinden şirkete devri ile devir bedeli karşılığında Kurum ihtiyacı binaların yapılması konulu "Sosyal Güvenlik Kurumuna Arsa Bedeli Karşılığı İnşaat Yaptırılmasına İlişkin Protokol" kapsamında yapılan bazı iş ve işlemlerde eksiklikler görülmüştür.

Kurumun ihtiyaç duyduğu hizmet binalarını, kurumun mülkiyetindeki taşınmazların devri karşılığında düzenlenen protokol çerçevesinde kamu kurum ve kuruluşları ile Kurum iştiraklerine doğrudan yaptırma ile iş ve işlemleri yürütme görevi; 5797 sayılı Kanun'un 5'inci maddesiyle 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanunu'na eklenen 25/A maddesinde İnşaat ve Emlak Daire Başkanlığına verilmiştir. Belirtilen madde, 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 88'inci maddesiyle yürürlükten kaldırıldıktan sonra aynı düzenlemeye 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 423'üncü maddesinde yer verilmiştir.

Söz konusu protokole ilişkin tespit edilen hususlar aşağıda açıklanmıştır:

a) Protokol Kapsamında Yaptırılan İşlerde Eksikliklerin Tamamlanmaması

Kurum ile Kurumun ortağı şirket arasında yapılan protokol kapsamında arsa bedeli karşılığı yaptırılan inşaatlardan bazılarındaki eksikliklerin tamamlanmadığı görülmüştür.

Protokol'ün 4'üncü maddesinde, sözleşmede yapılması taahhüt edilen işlerin tamamının

proje ve şartnamelerine uygun olarak belirtilen süre içerisinde tam ve eksiksiz olarak yerine getirilmesi, protokole taraf olan şirketin yükümlülükleri arasında sayılmıştır. Aynı Protokol'ün 13'üncü maddesinde ise, bu protokolden doğan yükümlülüklerin taraflardan biri tarafından ihlal edilmesi veya süresi içerisinde yerine getirilmemesi halinde ihtarname çekileceği, ihtarname ile verilen sürenin sonunda halen yükümlülüklerin yerine getirilmemesi halinde başka ihtarname gerek kalmaksızın protokolün fesih olacağı ve bu durumda doğabilecek zararların talep etme hakkının bulunduğu taraflarca kabul edilerek protokol imzalanmıştır.

Söz konusu protokol kapsamında yapılan işlerden iki yapım işi için kabul işlemlerine başlanılmış ve Kurum tarafından kullanılmaya başlanmış olsa bile kabule engel nitelikte olmamakla birlikte yapılan işte kusur ve noksanlıklar bulunmaktadır. Kabul eksikliklerinin şirket tarafından yerine getirilmesi halinde kabul tutanakları onaylanacaktır. Ancak, bu iki işe ilişkin eksikliklerin kabul tutanaklarında belirtilen süreler üzerinden yıllar geçmesine rağmen tamamlanamadığı tespit edilmiştir. Ayrıca, kabul aşamasındaki bu işlerde tutanak altına alınan eksikliklerin yanı sıra Kurumun kullanırken sorun yaşamasına neden olan hatalı imalatların bulunduğu da görülmüştür. Kurum tarafından acil olarak yapılması gereken bazı hatalı uygulamalara ileride şirketle mahsuplaşmak üzere müdahale edilmektedir.

6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun "Eserin Kabulü" başlıklı 477'nci maddesinde, usulüne göre gözden geçirme sırasında fark edilemeyecek olan ayıplar için yüklenicinin sorumluluğunun devam ettiği, eserdeki ayıp sonradan ortaya çıkarsa iş sahibinin gecikmeksizin durumu yükleniciye bildirmek zorunda olduğu ve bildirmezse eserin kabul edilmiş sayılacağı hüküm altına alınmıştır. Kanun'un 478'inci maddesinde ise zamanaşımı süreleri düzenlenmiştir.

Protokol kapsamında yaptırılan binalardan hatalı imalatların tespit edilerek zamanaşımına uğramadan şirkete bildirilmesi ve kabul eksiklikleri bulunan iki yapım işindeki eksikliklerin tamamlanması veya Protokol'ün 13'üncü maddesine göre işlem tesis edilmesi gerekmektedir.

b) Protokol Kapsamında Yaptırılan Bazı İşlerde Kesin Hesapların Çıkarılmaması ve Mahsuplaşmanın Yapılmaması

Kesin kabulü yapıp yapımı tamamlanan inşaatların kesin hesapların yapılmaması nedeniyle inşaat bazında mahsuplaşmaların tüm işlerde yapılmadığı, mahsuplaşmaların tamamlanamaması nedeniyle protokolün süresinin uzatıldığı ve protokolün süresinin uzatılması

nedeniyle de genel mahsuplaşmanın yapılamadığı tespit edilmiştir.

Kurum ile Kurum iştiraki olan şirket arasında yapılan Sosyal Güvenlik Kurumuna Arsa Bedeli Karşılığı İnşaat Yaptırılmasına İlişkin Protokol'ün 10'uncu maddesi uyarınca, inşaatın sözleşme hükümlerine göre yapılacak kesin hesabından sonra 60 gün içerisinde mahsuplaşmanın gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Yani, Kurum tarafından devredilen ve ekspertiz raporuyla değerlendirilen taşınmazların değerleri ile yapılan inşaatın tüm imalat süreçlerinin ve faturalarının tekrardan değerlendirilerek oluşturulacak kesin hesap sonucu hesaplanan inşaat maliyetinin birbiriyle karşılaştırılması ve duruma göre Kurum ile şirket arasındaki alacak-borç ilişkisinin netleştirilmesi gerekmektedir. Ancak, yapılan incelemeler sonucunda Kurumun ortağı olduğu şirket tarafından Kuruma fatura kesilememesi nedeniyle 11 iş için kesin hesabın çıkarılmadığı ve sonucunda inşaat bazında mahsuplaşma yapılamadığı tespit edilmiştir.

Protokol'ün 10'uncu maddesinin devamında; bu çerçevede Protokolün 5 yıl süre ile geçerli olacağı, Kurum Yönetim Kurulu ile bu sürenin uzatılabileceği ve sürenin bitimi sonunda genel mahsuplaşma yapılarak çıkacak farkın 1 yıl içinde ödeneceği şeklinde düzenleme yapılmıştır. Protokol'ün süresi 13.01.2017 yılında bitmiş olmasına rağmen Yönetim Kurulu Kararıyla toplamda 8 kez uzatılarak 13.10.2022 tarihine kadar uzatılmıştır. Protokolün süresi bitmiş olarak görünse de, Kurum uygulamalarından anlaşıldığı üzere muhtemelen geçmiş tarihten başlatılmak üzere protokolün süresi Yönetim Kurulu Kararıyla uzatılacaktır.

Protokol hükümleri uyarınca kesin hesapların çıkarılarak mahsuplaşmaların yapılması sürecinin hızlandırılması gerektiği değerlendirilmektedir.

c) Protokol Kapsamında Şirkete Devredilen Taşınmazlar İçin Kurum Tarafından Üçüncü Kişilere Haksız İşgal Tazminatı Ödenmek Zorunda Kalınması

Protokol kapsamında şirkete devredilen ve yeni hizmet binalarının gecikmesi sonucunda Kurumun fiilen hizmet binası olarak kullandığı taşınmazların boşaltılamaması nedeniyle bazı taşınmazlar için protokole taraf olmayan üçüncü kişilere haksız işgal tazminatı ödenmek zorunda kaldığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Mal Yönetiminde Etkililik ve Sorumluluk" başlıklı 48'inci maddesi uyarınca; kamu idarelerine ait malları edinme, kiralama, tahsis, yönetim, kullanma ve elden çıkarma işlemlerinin hizmetin amacına uygun olarak verimlilik ve tutumluluk ilkesine göre yapılacak ve bu ilkeye aykırı eylem sonucunda

doğacak zararlardan malların yönetimi ve kullanılması hususunda yetki verilenler sorumlu olacaktır.

Arsa Bedeli Karşılığı İnşaat Yapıtırılmasına İlişkin Protokol imzalandıktan sonra 2012/462 numaralı Yönetim Kurulu Kararıyla şirkete devredilecek Kurum taşınmazları belirlenmiştir. Ancak, bu taşınmazlardan 4 adetinin şirketçe iade edilmesi ve inşaat maliyetlerinin karşılanması amacıyla 2013/228 numaralı Yönetim Kurulu Kararıyla 11 adet taşınmazın şirkete devredilmesine karar verilmiş ancak bu taşınmazlardan 6 adeti için başka taşınmazların yapımının tamamlanmasından sonra boşaltılabileceği şartı getirilmiştir. Ancak, ilgili taşınmazlar devredilerek Kurumun ortağı olduğu şirket adına tescil edilmiştir.

Protokole taraf olan şirket tarafından şartlı olarak devredilen taşınmazlarda gayrimenkul satış şartnamesi hazırlanarak ihale usulüyle satışa çıkarılmıştır. Şirket gayrimenkul satış şartnamelerinde gayrimenkulün teslimi için 36 ay gibi bir süre öngörmüş ve bu sürede binaların fiilen boşaltılmaması halinde 36 ayı takip eden dönemler için kira ödeme taahhüdünde bulunmuştur. Ancak, Kurum Yönetim Kurulu Kararlarında ve protokolde kira ödenmesine ilişkin herhangi bir hüküm bulunmamaktadır. Diğer bir ifadeyle, satış şartnamesi ile şirket kendini yükümlülük altına sokmuş bulunmaktadır.

Kurum, şartlı bir şekilde devrettiği ancak tapu devrinde bir şerh koymadığı bu taşınmazları uzunca bir süre diğer hizmet binalarının tamamlanamaması nedeniyle boşaltmamış ve şartnamede belirtilen süreden daha fazla bu hizmet binalarını kullanmak zorunda kalmıştır. Şirketin taşınmazları sattığı üçüncü kişiler ise Kuruma bu taşınmazların tahliye edilerek kendilerine teslim edilmesi konusunda ihtar çekmiş ve Kurum tarafından kabul edilmemesi sonucu Kurumun işgalci olduğu gerekçesiyle hukuki yollara başvurmuştur. Bu kapsamda bulunan taşınmazlar hakkında mahkeme süreçleri devam etmekte ancak bazı taşınmazlar için Kurum tarafından haksız işgal edildiği gerekçesiyle haksız işgal tazminatı ödenmesine karar verilmiş ve haksız işgal tazminatı bedeliyle birlikte yasal faiz, yargılama gideri, avukatlık vekalet ücreti gibi ek mali külfetlere katlanılmak zorunda kalınmıştır. Kurum tarafından ödenen haksız işgal tazminatı bedellerinin rücu edilmesi için protokole taraf olan Kurumun iştiraki şirkete dava açılmış ancak, hukuki süreç sonuçlanmamıştır.

Protokol kapsamında devredilen bu taşınmazların devri ve satışı konusunda sıkıntılar yaşanması nedeniyle katlanılan maliyetlerin rücu işlemlerinin yapılarak şirketten tahsilatlarının sağlanması gerekmektedir.

BULGU 6: Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Milli Emlak Genel Müdürlüğü ile Yapılan Taşınmaz Trampa İşlemlerinin Sonuçlandırılmaması

Milli Emlak Genel Müdürlüğü ile Sosyal Güvenlik Kurumu arasında 2014 yılından beri devam eden trampa işlemleri sonucunda Kurum lehine oluşan farkın kapanmadığı görülmüştür.

5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumuna İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun'un 35'inci maddesinin birinci fıkrasında; "*Kurum, görevlendirildiği hizmetlerin gereği ve bağışlar dışında taşınmaz edinemez.*" denilmektedir. Milli Emlak Genel Müdürlüğüyle ilk yıllarda yapılan trampalarda Kurumun aldığı taşınmazların hizmet binası yapmak veya başka amaçlarla aldığı ve halen bu amaçlarla kullanıldığı görülmektedir. Ancak, son yıllarda trampa kapsamında Kurumun almış olduğu taşınmazlardan imar durumları sanayi ve depolama alanı, turizm amaçlı alan olarak belirlenmiş olanlar mevcuttur. Kaldı ki, Yönetim Kurulu Kararlarında da trampa kapsamında alınan çoğu taşınmazın Kurumun hangi hizmetlerinde kullanılmak amacıyla alındığı gerekçelendirilmemektedir.

Kurum kayıtları üzerinde yapılan incelemede, 2014-2022 yılları arasında mülkiyeti kuruma ait toplam 46 adet taşınmazın Milli Emlak Genel Müdürlüğüne verildiği; 220 taşınmazın ise Milli Emlak Genel Müdürlüğünden alındığı görülmüştür. Kurum tarafından trampa işlemine konu edilen 46 adet taşınmazın toplam değeri 871.509.808,74 TL'dir. Karşılığında ise toplam değeri 832.459.447,25 TL olan 220 adet taşınmaz alınmıştır. 2022 mali yılı sonuna kadar yapılan trampa işlemleri sonucunda toplam 39.050.361,49 TL tutarında Kurum lehine fark ortaya çıkmıştır.

Trampa işlemlerinde kurum lehine oluşan farkın en kısa süre içerisinde tahsil edilerek mahsup işlemlerinin tamamlanması gerekmektedir.

BULGU 7: Prim Borcuna Karşılık Satış Amacıyla Alınan Taşınmazların Nakde Dönüştürülememesi

5510 sayılı Kanun'un Geçici 41'inci maddesi kapsamında takipli borçlara karşılık alınan taşınmazların büyük bir bölümünün nakde dönüştürülemediği görülmüştür.

31.05.2012 tarihinde yürürlüğe giren 5510 sayılı Kanun'un Geçici 41'inci maddesi ile birlikte, özelleştirme kapsamına alınan kuruluşlar dâhil 233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine tabi iktisadi devlet teşekkülleri ve kamu iktisadi kuruluşları ile bunların müesseseleri, bağlı ortaklıkları ve iştirakleri, 4389 sayılı mülga

Bankalar Kanunu'na tabi faaliyeti devam eden kamu bankaları, büyükşehir belediyeleri, belediyeler, il özel idareleri ve bunlara ait tüzel kişilerin veya bunlara bağlı müstakil bütçeli ve kamu tüzel kişiliğini haiz kuruluşların, Sosyal Güvenlik Kurumuna ait olan ve Kuruma bağlı tahsil dairelerince 6183 sayılı Kanun kapsamında takip edilen borçları ile kira ve ecrimisil borçlarına karşılık, mülkiyeti bu idarelere ait ve üzerinde herhangi bir takyidat bulunmayan taşınmazlardan Kurum tarafından uygun görülenler Kurumun görevlendireceği üç temsilci ile taşınmazın bulunduğu yerdeki defterdarlık tarafından görevlendirilecek iki temsilciden oluşan komisyon tarafından ve gerektiğinde bilirkişi mütalaası alınmak suretiyle takdir edilecek değeri üzerinden, borçlu kurumun da uygun görüşü alınarak Kurum bütçesinin gelir ve gider hesaplarıyla ilişkilendirilmeksizin Kurumca alınabilmektedir.

Bu idarelerden alınan taşınmazlarının tapu işlemlerine esas olan ve yukarıda belirtilen şekilde tespit edilen değerine eşit tutarda 6183 sayılı Kanun kapsamında takip edilen borçları ile kira ve ecrimisil borçları terkin edilmektedir.

Bu uygulama yukarıda sayılan kuruluşlar dışında kalan, borcunu ödemede çok zor duruma düştüğü Sosyal Güvenlik Kurumuna bağlı denetim elemanlarının inceleme raporu ile tespit edilen ve Kuruma bağlı tahsil dairelerinde 6183 sayılı Kanun kapsamında takip edilen borcu ile kira ve ecrimisil borcu bulunan diğer mükelleflerin (tüzel kişiliği bulunanların ortaklarına ait olanlar dâhil) taşınmazları için de uygulanabilmektedir.

5510 sayılı Kanun'un Geçici 41'inci maddesi kapsamında 2022 yılı sonuna kadar toplam 1.567 taşınmaz alınmıştır. Bu kapsamda alınan taşınmazlar içinde hizmet gereği için alınanlar bulunsa da çoğu taşınmaz satılmak amacıyla prim borcuna karşılık olarak nakit elde etmek amacıyla alınmıştır. Söz konusu taşınmazların alış bedeli ise toplam 2.330.484.245,40 TL tutarındadır. Kurumun bu kapsamda aldığı taşınmazların sayısı yıllar itibarıyla giderek artmaktadır. Prim borçlarına karşılık olarak 2021 yılında 473 adet taşınmaz alınmıştır.

Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından 2012 yılından bu yana 5510 sayılı Kanun'un Geçici 41'inci maddesi kapsamında satış amacıyla alınan taşınmazlardan değer itibarıyla yalnızca %11'i satılmış olmakla birlikte geriye kalan 2.083.988.892,85 TL bedelle satın alınmış olan taşınmazların henüz nakde dönüştürülemediği tespit edilmiştir. Prim alacaklarının garanti altına alınması amacıyla prim borçlarına karşılık satılmak üzere alınan taşınmazların değer olarak küçük bir kısmı satılabilmektedir.

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'nun Geçici 33'üncü maddesiyle, 5510 sayılı

Kanun'un Geçici 41'inci maddesi kapsamında taşınmazların SGK'ya devir ve teslimi ile bu taşınmazların SGK tarafından devir ve teslimi 31.12.2023 tarihine kadar KDV'den müstesna tutulmuştur. 2023 yılı sonu itibarıyla KDV istisnasının kaldırılması halinde, yani Kurum tarafından bu kapsamda alınan taşınmazların satış bedeline ek olarak KDV'de tahsil edilecek olması halinde taşınmazların satış kabiliyetinin daha fazla düşeceği düşünülmektedir.

Prim borcuna karşılık satış amacıyla alınan taşınmazlar ile satışına karar verilen diğer Kurum taşınmazların elektronik ortamda daha hızlı ve etkili bir şekilde satışının sağlanması amacıyla 2022 yılı denetim dönemi sonrasında 15.04.2023 tarih ve 32164 sayılı Resmi Gazete'de "Sosyal Güvenlik Kurumu Taşınmazlarının Elektronik Ortamda Yapılacak Satışlarına İlişkin Yönetmelik" yayımlanmıştır. Kurum tarafından yazılım çalışmalarına devam edilmektedir.

6183 sayılı Kanun kapsamında takip edilen borçlar ile kişi ve ecrimisil borçlarına karşılık satış amacıyla alınacak taşınmazlarda satış kabiliyeti yüksek olan taşınmazların tercih edilmesi ve KDV istisnası sona ermeden şu ana kadar alınan taşınmazların satış işlemlerinin hızlandırılması gerekmektedir.

BULGU 8: Kurumun Belediyeler ve Bunların Bağlı Kuruluşları ile Şirketlerinden Olan Prim Alacaklarını Tahsil Edememesi

Kurumun bazı belediyelerden, belediyelere bağlı kuruluşlardan ve belediye şirketlerinden süresi içinde tahsil edilemeyen prim alacaklarının her yıl artmakta olduğu ve bu kuruluşların prim borçları, idari para cezaları ve bu alacakların gecikme zamları birlikte değerlendirildiğinde Kurum gelirlerinde önemli bir aşınma meydana geldiği görülmüştür.

15.07.2018 tarihli ve 30479 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 405'inci maddesinde Kurumun amacı, sosyal sigortacılık ilkelerine dayalı, etkin, adil, kolay erişilebilir, aktüeryal ve mali açıdan sürdürülebilir, çağdaş standartlarda sosyal güvenlik sistemini yürütmek olarak belirlenmiştir. Mali açıdan sürdürülebilirliğin sağlanması konusunda Kurumun toplamış olduğu prim gelirleri önemlilik arz etmekte ve belediye, bağlı kuruluş ve belediye şirketlerinin borçlarının tahsil edilememesi durumu mali sürdürülebilirliğin yerine getirilmesini güçleştirmektedir.

Aşağıda yer alan tablo 2022 yılı Kasım ayı sonu itibarıyla belediyeler, bağlı kuruluşlar ve belediye şirketlerinin Kuruma olan prim ve prime bağlı borçlarını göstermektedir:

Tablo 7: Belediye, Bağlı Kuruluşları ve Belediye Şirketlerinin Prim ve Prime Dayalı Borçları

	Belediye (TL)	Bağlı Kuruluş (TL)	Belediye Şirketi (TL)	Toplam (TL)
4/1-a YAPILANDIRMADA OLAN ASIL	3.486.192.564	81.930.682	1.764.585.843	5.332.709.089
4/1-a YAPILANDIRMADA OLAN G.Z.	2.595.384.416	67.029.137	496.012.739	3.158.426.292
4/1-a YAPILANDIRMADA OLMAYAN ASIL	2.203.619.034	66.981.905	15.573.644.994	17.844.245.933
4/1-a YAPILANDIRMADA OLMAYAN G.Z.	3.534.228.771	89.113.477	5.797.593.357	9.420.935.605
4/1-c YAPILANDIRMADA OLAN ASIL	1.911.492.914	31.877.723	0	1.943.370.637
4/1-c YAPILANDIRMADA OLAN G.Z.	163.117.297	1.324.713	0	164.442.010
4/1-c YAPILANDIRMADA OLMAYAN ASIL	483.048.207	4.852	0	483.053.059
4/1-c YAPILANDIRMADA OLMAYAN G.Z.	322.323.753	307	0	322.324.060
TOPLAM	14.699.406.956	338.262.796	23.631.836.933	38.669.506.685

5510 sayılı Kanun'un "Prim Oranları ve Devlet Katkısı" başlıklı 81'inci maddesine 17.04.2008 tarihinde 5754 sayılı Kanun'un 48'inci maddesiyle eklenen fıkrada aynen; "*Devlet, Kurumun ay itibarıyla tahsil ettiği malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları ile genel sağlık sigortası priminin dörtte biri oranında Kuruma katkı yapar.*" denilmektedir. Belediyelerden olan alacakların tahsil edilememesi, aylık tahsilatları düşürmekte ve dolayısıyla Kuruma yapılacak Devlet katkısını da azaltmaktadır.

Kurumun Belediyelerden olan alacaklarının tahsilatında kullandığı temel araç, 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun'un 7'nci maddesi hükümleri haline gelmiştir. Anılan maddenin ikinci fıkrası prim borçlarının da içinde bulunduğu borç türlerine karşılık, her ay genel bütçe vergi gelirleri tahsilatı toplamı üzerinden ayrılacak tutardan, alacaklı idarelerin talebi üzerine, ilgisine göre Hazine ve Maliye Bakanlığı veya İller Bankası tarafından kesinti yapılarak alacaklı idarelere ödeneceğini düzenlemiştir.

Aynı maddenin dördüncü fıkrasında ise bu kesintinin üst limiti olarak yüzde 40 belirlenmiş ve aynı maddenin beşinci fıkrasıyla Cumhurbaşkanlığına verilen yetkiye istinaden, 15.03.2010 tarih ve 2010/238 sayılı Büyükşehir Belediyeleri, İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bunların Bağlı Kuruluşlarının Borçlarına Karşılık Genel Bütçe Vergi Gelirleri Tahsilat Toplamı Üzerinden Ayrılacak Paylardan Yapılacak Kesintilere İlişkin Esaslar Hakkında Karar yayımlanmıştır. Genel bütçe paylarından alınacak tutarlardan yapılacak kesinti oranının üst limitine ilişkin Bakanlar Kurulu Kararları ve Cumhurbaşkanlığı Kararlarıyla adı geçen Karara

geçici maddeler eklenmiştir. Karar'ın 5'inci maddesinde üst limit olarak %40 belirlenmiş olmasına rağmen geçici 12'nci maddeyle bu oranın %35 olarak uygulanacağı belirlenmiş ve 2017 yılından sonra bazı dönemler hariç bu oran %35 olarak uygulanmıştır. Ayrıca, geçici maddeler incelendiğinde, neredeyse her yılın bazı aylarında Karar'da belirtilen Kurumlara genel bütçe vergi gelirlerinden aktarılacak paylardan yapılacak kesinti oranlarının 0 sıfır olarak uygulanmasının kararlaştırıldığı görülmüştür. Ancak, 2018 ve 2019 yıllarında Sosyal Güvenlik Kurumu borçları bu kapsamda tutulmayıp yapılan tüm kesintiler Kuruma aktarılmıştır.

Kurumdan alınan bilgiler ışığında, bu kesinti limitinin Belediyelerin borçlarını karşılamada yeterli olmadığı ve doğrudan belediyelerden olan alacak tutarlarının artmaya devam ettiği anlaşılmaktadır. Ayrıca, genel bütçe vergi gelirlerinden ayrılan paylardan kaynağında kesilerek gönderilen limitin düşürülmesi veya tamamen sıfırlanması halleri de Kurumun belediyelerden olan alacaklarının artmasına sebep olmaktadır. 2022 yılında kesinti oranlarını sıfıra indiren bir karar alınmamış olup Kurum alacaklarını tahsil kabiliyetinin arttığı görülmüştür.

Dikkate alınması gereken bir başka önemli husus ise, belediye şirketlerinin belediye faaliyetlerinin yürütülmesinde üstlendikleri artan payı nedeniyle şirketlerde sigortalı çalışan sayıları artmakta ancak, Kuruma ödenmeyen prim borçları da aynı şekilde artmaya devam etmektedir. Belediye şirketleri 5779 sayılı Kanun kapsamında yer almayıp genel bütçe vergi gelirlerinden pay almamakta ve bu nedenle de belediyelerden kesildiği gibi doğrudan kaynaktan kesinti yapılabilecek bir süreç mevcut bulunmamaktadır. Ayrıca, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Ek 20'nci maddesi uyarınca, belediyeler ile bağlı kuruluşlar personel çalıştırılmasına dayalı hizmetlerini doğrudan hizmet alımı suretiyle kendi şirketlerinden yapmaktadır. Bu şekilde yapılan hizmet alımlarının ihale kapsamında yapılmaması nedeniyle Sosyal Güvenlik Kurumu Prim ve İdari Para Cezası Borçlarının Hakedişlerden Mahsubu, Ödenmesi ve İlişiksizlik Belgesinin Aranması Hakkında Yönetmelik hükümleri uyarınca işlem yapılamamakta ve belediye şirketlerine yapılan ödemelerin hakedişinden kesinti yapılarak belediyeye sorumluluk yüklenememektedir.

Kurum belediye, bağlı kuruluş ve belediye şirketlerinin prim ve prime bağlı borçlarını ilgili mevzuat hükümlerine göre takip etmekle birlikte tahsilatların gerçekleştirilmesinde aksamalar yaşanmaktadır. Bu kamu idarelerinin Kuruma olan prim ve prime bağlı borçları 38.669.506.685,00 TL'ye ulaşmıştır. Kurumun 2022 yılında yaklaşık 1 trilyon 42 milyar TL bütçe geliri olduğu düşünüldüğünde; belediye, bağlı kuruluş ve belediye şirketlerinin borç tutarı

Kurumun 2022 yılı gelirlerinin yaklaşık %4'üne denk düşmektedir. Kaldı ki, bu kuruluşların idari para cezası ile gecikme zamları ve dolaylı olarak prim borçlarının tahsil edilememesi nedeniyle mahrum kalınan devlet katkısı da dikkate alındığında bu oranın daha da artacağı açıktır.

Sonuç olarak, belediye, bağlı kuruluş ve belediye şirketlerinin Kuruma olan prim ve prime bağlı borçlarının oransal olarak artış hızının yavaşlamasına rağmen tutar olarak artış göstermeye devam etmektedir. Belediye şirketlerinin borçları ise yıllar yılı itibarıyla artmakta ve şirketler tarafından hem yapılandırmalara başvurulmaması hem de borçlarını ödememe alışkanlıkları oluşması nedeniyle tahsil edilemeyen Kurum alacaklarının daha da artacağı değerlendirilmektedir. Mevcut borç durumu ve artış eğilimi Kurumun mali açıdan sürdürülebilir bir sosyal güvenlik sistemi tesis etmeye yönelik temel amacını gerçekleştirmesi önünde bir engel olarak görünmektedir.

Belediye borçlarına ilişkin kesinti yapılabilmesine rağmen belediye şirketlerinin prim borçlarına ilişkin bir kesinti yöntemi geliştirilememiştir. Bu nedenle, belediye şirketlerinin prim borçlarına karşılık alınmak üzere ilgili belediyelere genel bütçe vergi gelirlerinden gönderilen paylardan kesinti yapılması veyahut belediyelere belediye şirketlerine yapılacak hakediş ödemelerinden kesinti yapılarak Kuruma yatırılması sorumluluğu getirmek gibi Kurum alacaklarını garanti altına almaya yönelik girişimlerde bulunulması gerekmektedir.

BULGU 9: İcra ve Haciz Süreçlerinin Sağlıklı İşlememesi

5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumuna İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun'un "Çeşitli Mali Hükümler" başlıklı 37'nci maddesinde; süresi içinde ödenmeyen sosyal sigorta ve genel sağlık sigortası primleri, işsizlik sigortası primleri, idarî para cezaları, gecikme zamları ve katılım paylarının Kurum alacağına dönüşeceği ve bu alacakların tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un 3 maddesi hariç diğer maddelerinin uygulanacağı hükmüne yer verilmiştir.

Sigorta Primleri Genel Müdürlüğünden alınan veriler uyarınca yapılan incelemeler sonucunda ulaşılan tespitlere başlıklar halinde aşağıda yer verilmiştir.

a) İcraya İntikal Eden Bazı Kurum Alacaklarının Tahsil Edilememesi

İcraya intikal eden Kurum alacaklarının önemli bir bölümünün tahsil edilemediği, tahsilat oranının %50'den daha az kaldığı görülmüştür.

Sigorta Primleri Genel Müdürlüğü İcra Daire Başkanlığından alınan verilere göre, 2016-2022 yılları arasında icraya intikal ettirilen dosya sayıları, icraya intikal ettirilen alacak miktarı, icra yoluyla tahsil edilen alacak miktarı ile icra tahsilat oranları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 8: İcraya İntikal Eden Alacaklar ve Tahsilat Tutarları

Yıl	İcraya İntikal Ettirilen Dosya sayısı	İcraya İntikal Ettirilen Alacak Miktarı (TL)	İcra Yoluyla Tahsil Edilen Alacak Miktarı (TL)	İcra Tahsilat Oranı (%)
2016	1.398.384	10.140.714.565,89	4.523.307.912,65	44,61
2017	251.199	2.279.411.593,76	3.853.242.072,08	169,05
2018	470.997	6.110.055.941,81	3.794.330.739,40	62,10
2019	3.012.567	43.238.918.540,54	5.289.082.551,46	12,23
2020	917.962	9.579.722.685,03	4.685.445.139,78	48,91
2021	154.515	2.720.344.819,92	10.659.622.094,56	391,85
2022	49.858	38.344.828.635,68	10.288.790.711,96	26,83
TOPLAM	6.255.482	112.413.996.782,63	43.093.821.221,89	38,33

Buna göre, 2016-2022 yılları arasında toplam 112.413.996.782,63 TL alacak için icra süreci başlatılmış olmakla birlikte icraya intikal ettirilen alacakların 43.093.821.221,89 TL'si tahsil edilerek son 7 yıl için tahsilat oranı %38,23 olarak gerçekleşmiştir. İcraya intikal ettirilen alacaklara ilişkin tahsilat tutarlarının 2021 yılı içerisinde bir önceki yılın iki katından fazla gerçekleştirilmesi, tahsilat oranının gelişmesinde önemli bir etkiye sahip olmuştur. Ancak, 2022 yılında gerçekleşen tahsilat tutarının bir önceki yıllara benzer olmasına rağmen icraya aktarılan tutarların artması nedeniyle tahsilat oranı düşük kalmıştır.

İcraya intikal ettirilen Kurum alacaklarının tahsilini zorlaştıran temel hususların aşağıdaki şekilde olduğu düşünülmektedir.

i) İcra memuru sayısının yetersizliği: Alınan verilere göre 2014 yılında 1280 olan toplam icra memuru sayısı 2020 yılı sonu itibarıyla 1312 kişi olmakla beraber 2022 yılı sonu itibarıyla 1284 kişidir. İller itibarıyla bakıldığında 17 ilde icra memuru başına düşen dosya sayısı 5000 adetten fazla olmakla birlikte 69 ilde icra memuru başına düşen ortalama dosya sayısının 2.000'in üzerinde olduğu tespit edilmiştir.

İcra memuru sayısının yetersiz olması, takip edilen dosyaların uzun süre sonuçlandırılmamasına ve dolayısıyla icra yoluyla tahsil edilen alacak miktarının düşük olmasına neden olmaktadır.

ii) Haczedilen menkul ve gayrimenkullerin satış oranının düşük olması: Kurum

alacaklarının icra yoluyla tahsilatının sağlanmasında önemli ve önleyici yöntemlerden biri olan haciz usulünün kullanılarak haciz konulan malların sayısının artmasına rağmen satış oranının düşük kalması da icra tahsilat oranlarının düşük olmasının sebeplerindedir. Son 6 yılda haczedilen ve satılan menkul ve gayrimenkullerin sayılarına aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo 9: Haczedilen ve Satılan Menkul ve Gayrimenkul Mallar

Yıl	Haczedilen Menkul Mal Sayısı	Haczedilen Gayrimenkul Mal Sayısı	Satılan Menkul Mal Sayısı	Satılan Gayrimenkul Mal Sayısı
2016	145.289	63.357	2.255	354
2017	60.314	36.943	1.359	167
2018	67.657	50.924	2.584	185
2019	130.680	85.005	2.743	339
2020	73.355	40.587	1.009	83
2021	50.873	27.701	855	80
2022	230.000	145.889	1.459	241
TOPLAM	758.168	450.406	12.264	1.449

Yukarıdaki tabloya göre, 2016-2022 yılları arasında toplam 758.168 adet menkul mal için haciz işlemi uygulanmışken bu yıllar arasında toplam menkul mal satışı sayısı 12.264'de kalmıştır. Aynı durum, 2016-2022 yılları arasında toplam 450.406 adet gayrimenkul mal için haciz işlemi uygulanmışken bu yıllar arasında toplam gayrimenkul mal satışı sayısı 1.449'da kalmıştır.

iii) İcra satış birimlerinin dağılık bir şekilde yapılanması: Kurum alacaklarının garanti altına alınabilmesi için icra memurları tarafından borçlunun menkul ve gayrimenkulleri üzerinde haciz işlemi uygulansa da satış aşamasında icra birimlerinin dağılık yapılanmasının ve profesyonel bir şekilde icra satış birimlerinin oluşturulmamasının icra tahsilat oranlarının düşük olmasında bir etken olduğu değerlendirilmektedir. Kaldı ki, bu süreci etkin bir şekilde yürüten bir icra biriminin İstanbul ilinde kurulduğu görülmektedir.

İcraya intikal ettirilen alacakların tahsilat oranlarının düşük olmasına neden olacak hususlar bulunmakla birlikte Kurum alacaklarının tahsilatlarının artırılması için yasal ve idari tedbirlerin alınması gerekmektedir.

b) Kurum Alacaklarının Düzenli Olarak İcraya Aktarılmaması ve Tebligat İşlemlerinin Gecikmesi

Vadelerinde tahsil edilemeyen Kurum alacaklarının topluca belirli dönemlerde icraya

aktarılmasını sağlayan otomatik icra sisteminin düzenli olarak çalıştırılmadığı ve icraya aktarılan Kurum alacaklarının borçlulara tebliğ edilmesinde gecikmeler yaşandığı görülmüştür.

Kurum tarafından 2007-81 sayı ve ‘Kurum alacaklarının otomatik olarak icra havuzuna aktarımı, İcra Takip Haciz ve Satış Servislerinin yeniden yapılandırılması’ konulu Genelge yayımlanmıştır. Kurum alacaklarının İcra Takip Haciz ve Satış Servislerine intikaline ilişkin işlemlerin gerçekleşmesinde ve borçların tahsilinde güçlüklerin yaşanması nedeniyle alacakların takip ve tahsilinin hızlandırılması amacıyla muaccel borçların merkez tarafından otomatik olarak topluca il müdürlüklerinin icra havuzuna atılması uygulamasına başlanılmıştır. Aynı Genelge’de, sigorta prim borçları ile işsizlik sigortası prim borçlarının düzenli olarak her ayın 25’inci gününü takip eden ilk iş günü içinde, damga vergisi borçlarının ise Kurum ünitelerinin iş yoğunlukları göz önüne alınarak altı ayda bir bilgisayar programları vasıtasıyla icra havuzuna aktarılacağı düzenlenmiştir.

Genelge uyarınca, Sigorta Primleri Servislerince gerek manuel olarak düzenlenen, gerekse bilgisayar programları vasıtasıyla icra havuzuna aktarılan ödeme emirleri, servise intikal ettiği tarihten itibaren; “Otomatik İcra” programları vasıtasıyla icra havuzuna aktarılan borçlara ilişkin ödeme emirleri ise, her ay icra havuzuna aktarıldığı tarihten itibaren en geç 10 gün içinde İcra Takip Haciz ve Satış Servislerince tebliğe çıkartılacaktır. Kurum tarafından icraya aktarılan alacaklar için ödeme emri tebliğ edilmesi gerekmektedir. Bu tebliğin çekilme tarihi ise haciz ve satış süreçlerinde önem arz etmektedir.

Sigorta Primleri Genel Müdürlüğü ile Hizmet Sunumu Genel Müdürlüğünden alınan icra, haciz ve satış işlemlerine ilişkin veriler üzerinde incelemeler yapılmıştır. Yapılan incelemelerde, vadesi geçmiş olmasına rağmen tahsil edilemeyen Kurum alacaklarının topluca icraya aktarılması amacıyla kullanılan ‘otomatik icra uygulamasının’ düzenli olarak çalıştırılmadığı görülmüştür. Geçmiş yıllarda bazı yıllar yılda bir kere, bazı yıllar ise icraya aktarım işleminin hiç yapılmadığı görülmüştür. Kurum alacaklarından icra havuzuna aktarma işlemi 2022 yılında 2 kez gerçekleştirilmiş ve 49.858 dosya icraya aktarılmıştır. Vadesi geçmiş Kurum alacaklarının düzenli olarak icraya aktarılmaması ve aktarımların topluca yapılması sonrasında icra işlemlerinin etkili bir şekilde yürütülmesi mümkün görünmemektedir.

Aynı zamanda, icraya intikal ettirilen dosya sayıları ile icraya intikal ettirildiği halde tebliğ yapılamayan dosya sayıları incelendiğinde; 2020 yılında icraya intikal ettirilen dosyaların %47’sinin, 2021 yılında icraya intikal ettirilen dosyaların %40’ının, 2022 yılında icraya intikal ettirilen dosyaların ise %37’sinin ilgililere tebliğ edilemediği görülmüştür. Ayrıca, 2022 yılında

tebliğ işlemi yapılan işlemlerin yarısından fazlasının intikal tarihinden 30 günden fazla süre geçtikten sonra tebliğ edildiği tespit edilmiştir. Kaldı ki, bu süre genelgede intikal tarihini takip eden 10 gün olarak belirlenmiştir.

Ek olarak, vadesi gelen alacağın vadesinin geçmiş olmasına rağmen icraya geç intikal ettirilmesi veya icraya intikal ettirilmesine rağmen ödeme emrinin geç tebliğ edilmesi nedeniyle şirketin gayrifaal olduğu tarihlerden sonra tebliğ işlemlerinin gerçekleştirildiği örneklerle karşılaşılmıştır. Bu durumlarda Kurum alacağının tahsil edilmesinde güçlükler yaşanacağı, icra haciz ve satış işlemlerinin gerçekleştirilmesinin pek mümkün olmayacağı açıktır. Ayrıca, bu durum alacakların düzenli olarak icraya aktarılmasının ve ödeme emri belgelerinin hızlıca tebliğ edilmesinin önemini de ortaya koymaktadır.

Muaccel hale gelmiş Kurum alacaklarının düzenli aralıklarla icraya intikal ettirilmesinin ve intikal ettirilen alacakların hızlı bir şekilde tebliğ işlemlerinin gerçekleştirilmesinin icra ve haciz süreçlerinin etkinliğini arttıracığı değerlendirilmektedir.

c) Hacizli Araçlara Yakalama Şerhi Konulmasına İlişkin Uygulama Birliğinin Bulunmaması

Kurum tarafından haciz işlemi uygulanan araç sayısının yüksek olmasına rağmen yakalama şerhi konulan araç sayısının oransal olarak düşük kaldığı görülmüştür.

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un "Menkul Malların Satışı" başlıklı 84'üncü maddesi uyarınca, menkul mallar tahsil dairelerince haciz yapıldığı tarihin üçüncü gününden itibaren üç ay içinde satışa çıkarılması gerekmektedir. Ancak, bu durum menkul mal olan araçlar için pek mümkün olmayıp araçlar için haciz işlemi uygulansa da yakalama şerhi uygulanmaması halinde kolluk kuvvetleri tarafından ilgili araçlar yakalanamayacak ve satış gerçekleştirilemeyecektir. Bu nedenle de, Kurum alacağını güvence altına almak için araçlara haciz işlemi uygulandığında Kurum alacağının tahsil edilebilmesi için önce yakalama şerhinin uygulanarak aracın kolluk kuvvetleri tarafından yakalanması gerekmektedir.

İcra Dairesi Başkanlığından haciz işlemi uygulanmış araçlara ilişkin listeler ile bilgiler alınmıştır. Kurumun ülke genelinde haciz işlemi uygulamış olduğu araç listesinde 781.956 adet araç bulunduğu ve bu araçların 692.356 adedinde(%88,54) haciz şerhi, 55.081 adedinde(%7,04) yakalama şerhinin bulunduğu ve 34.519 adedinde(%4,42) satış şerhi veya kesin satış şerhinin bulunduğu tespit edilmiştir. Hacizli araçlara yakalama şerhi konulmaması nedeniyle icraya

intikal edilen Kurum alacaklarının tahsil edilmesinde hacizli araçların satışının oranı düşük kalmaktadır. Bu durumun temel nedeni, hacizli araçlara yakalama şerhi konulması işleminde her il müdürlüğünde farklı uygulamaların bulunması olarak değerlendirilmektedir. Ancak, haciz işlemi uygulanan tüm araçlara yakalama şerhi konulması uygulamada pek mümkün olmamakla beraber her araç için yakalama şerhi konulup sonrasında araç satış işlemlerine başlanılmasının Kurum alacaklarının tahsilatı için etkin bir yol olmadığı da açıktır.

Bu itibarla, Kurum tarafından haciz işlemi yapılmış olan araçlardan hangileri için yakalama şerhi konulması gerektiği ve hangi sürelerde yakalama şerhi konulacağı gibi ülke genelinde uygulama birliğinin sağlanmasına yönelik düzenlemelerin yapılması gerektiği değerlendirilmektedir. Ayrıca, haciz işlemi ile yakalama işlemi arasında Kurum alacağının tahsil edilmesine yönelik mekanizmaların oluşturulması halinde bu sürecin daha az maliyetle daha etkin bir şekilde gerçekleştirilebileceği düşünülmektedir.

BULGU 10: İdari Para Cezalarının Tebliğ Edilmemesi veya Geç Tebliğ Edilmesi

Kanunla getirilen yükümlülüklerin yerine getirilmemesi veya geç olarak yerine getirilmesi hâlinde Kurumca kesilecek idari para cezalarının ilgililere hiç tebliğ edilemediği veya tespit edildiği tarihten çok zaman geçtikten sonra tebliğ edildiği durumların olduğu görülmüştür.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 102'nci maddesinde belirtilen durumlarda ilgililere yine aynı maddede belirtilen tutarlarda idari para cezası uygulanması gerekmektedir. İdari para cezalarının ilgiliye tebliğ edilmesiyle tahakkuk edeceği ve 15 gün içerisinde ödeneceği veya aynı süre içerisinde Kuruma itiraz edileceği aynı maddede düzenlenmiştir. Tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde ödenmeyen idari para cezaları, Kanun'un 89'uncu madde hükmü gereğince hesaplanacak gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte tahsil edilecektir. İdarî para cezaları on yıllık zamanaşımı süresine tabi olup bu süre fiilin işlendiği tarihten itibaren başlayacaktır.

Kanun'un 'Primlerin ödenmesi' başlıklı 88'inci maddesinde; Kurumun sigorta primleri ve diğer alacakları haklı bir sebep olmaksızın bu Kanunda belirtilen sürelerde ödenmez ise kamu idarelerinin tahakkuk ve tediye ile görevli kamu görevlilerinin, tüzel kişiliği haiz diğer işverenlerin şirket yönetim kurulu üyeleri de dahil olmak üzere üst düzeydeki yönetici veya yetkilileri ile kanuni temsilcilerinin Kuruma karşı işverenleri ile birlikte müştereken ve müteselsilen sorumlu olduğu hüküm altına alınmıştır.

Belirtilen mevzuat açıklamalarından anlaşılacağı üzere, idari para cezasının konusunu oluşturan hususun tespitiyle beraber ilgililere tebliği de önemlidir. Çünkü cezalar tebliğ ile beraber tahakkuk edecek olmasına rağmen zamanaşımı fiilin işlendiği tarihten itibaren işlemeye başlamaktadır. Ayrıca, idari para cezalarının vadesinin, yargı yoluna başvuru süresinin belirlenmesinde de tebliğ tarihi dikkate alınmaktadır.

Yapılan incelemeler sonucunda, 55.567 işverene 5510 sayılı Kanun'un 102'nci maddesi uyarınca bazı fiillerden ötürü idari para cezası uygulanması gerektiği Kurum tarafından belirlendiği halde tebligat işlemlerinin yapılmadığı veya yapılamadığı tespit edilmiştir. Ayrıca, bu işverenlere kesilecek idari para cezalarının tek bir fiilden kaynaklanmaması nedeniyle 102'nci maddenin farklı fıkraları uyarınca idari para cezası uygulanması gerekmektedir. Aynı zamanda, idari para cezası kesilmesi gerektiren fiilin tespit edilmesine rağmen ilgililere geç tebliğ edildiği, tebliğ sürelerinin uzun olduğu görülmüştür. İdari para cezası kesilen işyerinin faaliyetlerini durdurduktan sonra cezaların tebliğ edildiği durumlar tespit edilmiştir. Bu durumlarda, tebligatların işyerine yapılamayacak olması nedeniyle ilgililerin tespiti, tebligat adresinin tespiti ve idari para cezalarının takibi ile tahsilinde güçlükler yaşanacağı açıktır.

Kanuna göre idari para cezasının kesilmesini gerektiren hususun tespit edildikten sonra Kurum alacaklarının tahsilinde etkinliğin sağlanması amacıyla tespiti yapılan söz konusu idari para cezalarının tebliğ edilmesi ve bundan sonra tespit edilen fiillerde ise tebligatların hızlı bir şekilde yapılması gerekmektedir.

BULGU 11: Taşerondan Kadroya Geçen İşçilere Ödenen Kıdem Tazminatlarının Sorumluluğu Bulunan Alt İşverenlere Rücu Edilmemesi

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu uyarınca personele dayalı hizmet alımları kapsamında çalıştırılıp 696 sayılı KHK ile kadroya geçen işçilere emeklilik için ödenen kıdem tazminatlarının müteselsil sorumluluk gereği alt işverenlere rücu edilmediği görülmüştür.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 2'nci maddesinin yedinci fıkrasında asıl işverenin, alt işveren işçilerine karşı o işyeriyle ilgili olarak 4857 sayılı Kanun'dan, iş sözleşmesinden veya alt işverenin taraf olduğu toplu iş sözleşmesinden doğan yükümlülüklerinden alt işverenle birlikte (müteselsil) sorumlu olduğu belirtilmiştir.

4857 sayılı Kanun'un 2'nci maddesinde öngörülen müteselsil sorumluluk kamu (asıl) işvereni, alt işverenin işçilerine karşı o işyeriyle ilgili olarak Kanun'dan, iş sözleşmesinden veya alt işverenin taraf olduğu toplu iş sözleşmesinden doğan yükümlülüklerinden alt işveren ile

birlikte sorumlu olup, işçilik alacağı olan kıdem tazminatı da bu kapsamda bulunmaktadır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun “Bazı kamu kurum ve kuruluşlarında çalışanların kıdem tazminatı” başlıklı 112'nci maddesinde,

“...(Ek fıkra: 10/9/2014-6552/8 md.) 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi kapsamında alt işverenler tarafından çalıştırılan işçilerin kıdem tazminatları;

a) Alt işverenlerinin değişip değişmediğine bakılmaksızın aralıksız olarak aynı kamu kurum veya kuruluşuna ait işyerlerinde çalışmış olanların bu şekilde çalışmış oldukları sürelerle ilişkin kıdem tazminatına esas hizmet süreleri, aynı kamu kurum veya kuruluşuna ait işyerlerinde geçen toplam çalışma süreleri esas alınarak tespit olunur. Bunlardan son alt işverenleri ile yapılmış olan iş sözleşmeleri 1475 sayılı İş Kanunu'nun 14'üncü maddesine göre kıdem tazminatı ödenmesini gerektirecek şekilde sona ermiş olanların kıdem tazminatları ilgili kamu kurum veya kuruluşları tarafından,

b) Aynı alt işveren tarafından ve aynı iş sözleşmesi çerçevesinde farklı kamu kurum veya kuruluşlarında çalıştırılmış olan işçilerden iş sözleşmeleri 1475 sayılı İş Kanunu'nun 14'üncü maddesine göre kıdem tazminatı ödenmesini gerektirecek şekilde sona ermiş olanlara, 4734 sayılı Kanun'un 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi kapsamında farklı kamu kurum ve kuruluşuna ait işyerlerinde geçen hizmet sürelerinin toplamı esas alınarak çalıştırıldığı son kamu kurum veya kuruluşu tarafından, işçinin banka hesabına yatırılmak suretiyle ödenir.

(Ek fıkra: 10/9/2014-6552/8 md.) İkinci fıkranın (b) bendi veya üçüncü fıkra uyarınca farklı kamu kurum veya kuruluşlarına ait işyerlerinde geçen hizmet sürelerinin toplamı üzerinden kıdem tazminatı ödenmesi hâlinde, kıdem tazminatı ödemesini gerçekleştiren son kamu kurum veya kuruluşu, ödenen kıdem tazminatı tutarının diğer kamu kurum veya kuruluşlarında geçen hizmet süresine ilişkin kısmını ilgili kamu kurum veya kuruluşundan tahsil eder. Ancak, merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri arasında bu fıkra hükümlerine göre bir tahsil işlemi yapılmaz.” denilmiştir.

6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 167'nci maddesinde, aksi kararlaştırılmadıkça veya borçlular arasındaki hukuki ilişkinin niteliğinden anlaşılmadıkça borçlulardan her birinin alacaklıya yapılan ifadan birbirlerine karşı eşit paylarla sorumlu olacakları, kendisine düşen paydan fazla ifade bulunan borçlunun ödediği fazla miktarı diğer borçlulardan isteyebileceği

hüküm altına alınmıştır. Bu düzenleme ışığında asıl işveren kamu kurumları, işçiye fazladan yaptığı ödeme kadar alt işverene karşı rücu hakkı elde edecektir.

22.02.2019 tarih ve 30694 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Sosyal Hizmetler Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 11'inci maddesiyle 4857 sayılı İş Kanunu'nun 112'nci maddesine eklenen altıncı fıkrasında,

“ (Ek fıkra: 21/2/2019-7166/11 md.) 4734 sayılı Kanun'un 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi uyarınca alt işverenler tarafından çalıştırılan işçilere, 11/9/2014 tarihinden sonra imzalanan ihale sözleşmeleri kapsamında, kamu kurum ve kuruluşlarına ait işyerlerinde 11/9/2014 tarihinden sonra geçen süreye ilişkin olarak kamu kurum ve kuruluşları tarafından yapılan kıdem tazminatı ödemeleri için sözleşmesinde kıdem tazminatı ödemesinden ötürü alt işverene rücu edileceğine dair açık bir hükme yer verilmemişse alt işverenlere rücu edilmez.”

Aynı Kanun'un 12'nci maddesiyle 4857 sayılı Kanun'a eklenen geçici 9'uncu maddesinde,

“Bu maddenin yürürlük tarihi itibarıyla kamu kurum veya kuruluşları tarafından alt işverene rücu edilmek üzere yürütülen davalarda, 112'nci maddenin altıncı fıkrası kapsamında rücu edilmeyecek kısmı için ihtilafın esası hakkında karar verilmesine yer olmadığına hükmedilir, yargılama gideri ve vekâlet ücreti taraflar üzerinde bırakılır. İcra takiplerinde rücu edilmeyecek kısma ilişkin olarak harç alınmaksızın düşme kararı verilir, takip giderleri ile vekâlet ücreti taraflar üzerinde bırakılır. Ancak, bu kapsamda alt işverene rücu edilerek takip ve tahsil edilmiş olan tutarlar, alt işverenler lehine hiçbir şekilde alacak hakkı doğurmaz ve tahsil edilmiş tutarlar iade edilmez.” düzenlemesi yapılmıştır.

Söz konusu düzenlemelere karşı itiraz yoluna başvuran Mahkemelerin 4857 sayılı Kanun'un 112'nci maddesinin altıncı fıkrası ile aynı Kanun'un geçici 9'uncu maddesinin iptal talebini görüşen Anayasa Mahkemesi 15.10.2019 tarih ve 30919 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Esas:2019/42, Karar:2019/73 sayılı kararıyla,

“...31. Bu itibarla kamuda 11/9/2014 tarihinden sonra imzalanan personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alım sözleşmesine taraf olan alt yüklenicilere karşı sözleşmede açık hüküm bulunması dışında rücu yolunun kapatılması ve bu kapsamdaki derdest davaların sonlandırılmasını öngören itiraz konusu kuralların bu kesimdeki alt işverenler yönünden farklı bir uygulama getirmesinin nesnel ve makul bir temele dayalı olduğu söylenemez. Bu nedenle itiraz konusu kurallarla getirilen farklı düzenleme eşitlik ilkesine aykırıdır.

32. *Açıklanan nedenlerle kurallar, Anayasa'nın 10. maddesine aykırıdır. İptalleri gerekir.*” denilerek söz konusu düzenlemeler iptal edilmiştir.

Yukarıda yer alan Kanun maddeleri esas alındığında, 696 KHK ile kadroya geçmiş olsun veya olmasın İdarelerce işçilere yapılan tüm kıdem tazminatı ödemeleri için 11.09.2014 sonrası dönemi kapsayacak şekilde alt işverenlere rücu davaları açılmalıdır. 21.02.2019 tarihinden önce rücu davası açılmış/sonuçlanmış olmakla birlikte, 11.09.2014 sonrası için rücuya gidilmemiş olan kısımlar mevcut ise 11.09.2014 sonrası için alt işverenlere yönelik rücu davaları açılmalıdır.

Merkez teşkilatında yapılan denetimler neticesinde; taşerondan kadroya geçip emeklilik sebebiyle işten ayrılan toplam 71 kişiye kıdem tazminatı ödemesi gerçekleştirildiği, ödemenin yapılmasına müteakip gerekli rücu işleminin yapılmadığı tespit edilmiştir.

Kurum tarafından ödenen kıdem tazminatının, alt işveren olan şirkete/şirketlere süreleriyle ilgili olarak muhasebe (MOSİP) borç girişleri yapılarak öncelikle yazılı talepte bulunulması, ödeme olmaması durumunda alt işverende/işverenlerde çalıştığı süre ile orantılı olarak her bir şirket için rücu davası açılması gerekmektedir. Kıdem tazminatının nihai yükümlüsünün alt işveren olduğu unutulmamalıdır. Mevzuatla idareye kıdem tazminatı ödeme yükümlülüğü getirilmesi işçi alacağına garanti altına alınması olup, bu durum kıdem tazminatının asıl yükümlüsü olan alt işverenin sorumluluğunu ortadan kaldırmamaktadır.

BULGU 12: Kurumların İhale ile Gerçekleştirdikleri İşler Hakkındaki Bilginin Kurum Memurları Aracılığıyla Manuel Olarak Takip Edilmesi

Kurumların ihaleyle yaptığı işlerin yüklenicileri hakkında Kuruma verilecek bilgilerin zamanında verilip verilmediğinin takibi ve zamanında verilmediyse idari para cezasının kesilmesi işlemlerinin il müdürlüklerinde Kurum personeli aracılığıyla manuel olarak takip edildiği görülmüştür.

Kanun'un 'Prim ve İdari Para Cezası Borçlarının Hakedişlerden Mahsubu, Ödenmesi ve İlişiksizlik Belgesinin Aranması' başlıklı 90'ıncı maddesinin birinci fıkrası uyarınca; Kamu idareleri ile döner sermayeli kuruluşlar ve 5411 sayılı Bankacılık Kanunu kapsamındaki kuruluşlar, kanunla kurulan kurum ve kuruluşların ihale yolu ile yaptırdıkları her türlü işleri üstlenenleri ve bunların adreslerini 15 gün içinde Kuruma bildirmesi gerekmektedir. Aynı maddenin devamında; işverenlerin hakedişlerinin Kuruma idari para cezası, prim ve prime ilişkin borçlarının olmaması kaydıyla ödeneceği, kesin teminatların Kuruma borcu

bulunmaması halinde işverene ödeneceği ve Kuruma borcu bulunmasına rağmen hakedişin ödenmesi veya teminatın iade edilmesi halinde sorumlulara genel hükümlere göre idari ve cezai işlem uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

5510 sayılı Kanun'un 102'nci maddesinin birinci fıkrasının g bendinde, Kanun'un 90'ncü maddesinin birinci fıkrasında belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyen kurum ve kuruluşlar ile tüzel kişilere aylık asgari ücret tutarında idari para cezası uygulanacağı şeklinde düzenleme yapılmıştır. Yani, kanun koyucu 90'ncü maddede sayılan kamu kurum ve kuruluşları ile tüzel kişilerin ihaleyle yaptığı işlerin Kuruma bildirilmesine önem vererek bu yükümlülüğün yerine getirilmemesi halinde sorumlulara idari para cezası kesilmesini öngörmüştür. Ayrıca, kamu kurum ve kuruluşları ile tüzel kişilerden alınan bu bilgiler sayesinde hakedişlerden kesilme veya teminatın paraya çevrilmesi yöntemleriyle Kurum alacaklarının tahsilinde yöntemler genişletilerek tahsilatların garanti altına alınması amaçlanmıştır.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamındaki idarelerin, bu Kanuna göre yapacakları ihalelerin kısmen veya tamamen Elektronik Kamu Alımları Platformu üzerinden gerçekleştirilmesinin sağlanması amacıyla Elektronik İhale Uygulama Yönetmeliği yayımlanmıştır. Kamu İhale Kanunu'nun kapsamı incelendiğinde ise 5510 sayılı Kanun'un 90'ncü maddesinde sayılan kamu kurum ve kuruluşları ile tüzel kişiliklerin bu Kanun kapsamında ihalelerini gerçekleştirmesi gerektiği sonucuna ulaşılmaktadır. 4734 sayılı Kanun uyarınca gerçekleştirilen ihalelere ilişkin tüm süreçler ve bilgiler ise Kamu İhale Kurumu tarafından oluşturulmuş Elektronik Kamu Alımları Platformuna(EKAP) yüklenmektedir.

Yukarıda açıklanan mevzuat hükümleri uyarınca, kamu kurum ve kuruluşları ile tüzel kişilerin 5510 sayılı Kanun'un 90'ncü maddesinde belirtilen bilgilerin ihale gerçekleştirildikten sonra il müdürlüklerinde bulunan birimlere bildirmesi gerekmektedir. İl müdürlükleriyle yapılan görüşmelerde, maddede sayılan idarelerin ihale bilgilerini Kuruma zamanında verip vermediğinin tespitine yönelik sistematik bir denetimin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Eğer maddede sayılan idareler Kuruma bildirimde bulunmazsa bu durumun tespiti ancak yüklenicinin ihale konusu işle ilgili Kuruma başvurması halinde Kurum personelinin durumu fark etmesiyle mümkündür.

Aynı zamanda, Kuruma olan borçların ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile tüzel kişiliklerin düzenleyecekleri hakedişlerden veya ellerinde bulunan kesin teminatlardan kesilmesi için yüklenicinin Kuruma borcunun olduğuna ilişkin belgenin ilgili idareye gitmesi gerekmektedir. Denetimler sırasında, bu süreçte Kurumdan alınması gereken 'borcu yoktur

belgesi' alınmadan hakediş ödenmesi veya teminatın iade edilmesi nedeniyle Kurum alacağıının tahsil edilemediği durumlarla karşılaşmıştır. Kurum tarafından sorumlu kamu görevlilerine idari ve cezai işlem uygulanması amacıyla yargı yoluna gidilmiş olsa da yüksek meblağlı Kurum alacaklarının bu yolla tahsil edilmesinin pek mümkün olmadığı düşünülmektedir.

Sosyal Güvenlik Kurumu, kamu kurum ve kuruluşları ile tüzel kişiliklerin ihale ile yaptırdıkları işlere ilişkin Kanun'da belirtilen bilgilere EKAP üzerinden kolaylıkla ulaşılabilecek olmakla birlikte Kurumun ihtiyacı olabilecek daha fazla bilgiye de erişim sağlanabilir. Ayrıca, 90'ncı maddenin birinci fıkrası uyarınca yükümlülüklerini yerine getirmeyen idarelerde kolaylıkla EKAP'tan alınan bilgilerle tespit edilerek idari para cezalarının otomatik olarak kesilmesi sağlanabilir. Aynı zamanda, ihale bilgilerinin alınması sonucunda Kuruma borcu olan yüklenicilerin ilgili idarelere önceden bildirilmesi sistemi geliştirilerek yükleniciler tarafından idarelere sunulan borcu yoktur belgesi nedeniyle yaşanabilecek hatalarında önüne geçilebileceği değerlendirilmektedir.

İdarelerin ihalelerine ilişkin tam ve doğru bilgilerin EKAP üzerinden alınarak Kanun'un 90'ncı maddesinde belirtilen hükümlerin daha verimli bir şekilde gerçekleştirilmesi ve idari para cezalarının otomatik olarak kesilmesi işlemlerinin daha etkili bir şekilde yerine getirileceği veyahut kamu idareleri tarafından Kuruma bu kapsamda bildirim yapmalarına gerek kalmayacağı düşünülmektedir.

BULGU 13: Kamu İhalelerine Katılmak İsteyenler Hakkında Kamu İdareleri İçin Düzenlenen Borç Sorgulama Belgelerinde Kesinleşmemiş Prim Borçlarına Yer Verilmesi

Kurum tarafından düzenlenen ihalelere katılmak için gereken e-borcu yoktur belgelerinde kamu ihale mevzuatı hükümlerinin dikkate alınmadığı görülmüştür.

4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 10'uncu maddesinde; Türkiye veya kendi ülkesinin mevzuat hükümleri uyarınca kesinleşmiş sosyal güvenlik prim borcu olan isteklilerin ihale dışı bırakılacağı düzenlemesine yer verilmiştir. Aynı maddenin devamında; vadesi geçmiş sosyal güvenlik prim borcunun kapsam ve tutarının Sosyal Güvenlik Kurumunun görüşünün alınarak Kamu İhale Kurumunca belirleneceği hükmü yer almaktadır.

Vadesi geçmiş sosyal güvenlik prim borcunun kapsam ve tutarına ilişkin açıklamalara Kamu İhale Genel Tebliği'nde yer verilmiştir. Söz konusu Tebliğ'in 17.3.2'nci maddesinde; isteklilerin Türkiye genelindeki;

- İlgili kanunlara göre tecil ve taksitlendirilerek ya da özel kanunlara göre yeniden yapılandırılarak ödeme planına bağlanan ve anılan kanunlar gereğince tecil ve taksitlendirmeye ya da yapılandırmaya ilişkin taksit ve/veya cari aya ilişkin ödeme yükümlükleri yerine getirilmiş olması kaydıyla, tecil ve taksitlendirmeye ya da yeniden yapılandırmaya konu prim, sosyal güvenlik destek primi, işsizlik sigortası primi, kesenek, kurum karşılığı ile bunların fer'ilerinin,

- 5510 sayılı Kanun'un 82'nci maddesine göre tespit edilen sigorta primine esas aylık kazancın üst sınırının 3 katını aşmayan ve (a) bendi kapsamına giren (7 numaralı alt bendinde belirtilen borçlar hariç) sigorta primi, sosyal güvenlik destek primi, işsizlik sigortası primi ile bunların fer'ileri toplamından oluşan borçların,

- 5510 sayılı Kanun'un 82'nci maddesine göre tespit edilen sigorta primine esas aylık kazancın üst sınırının 6 katını aşmayan ve (a) bendinin 7 numaralı alt bendinde belirtilen sigorta primi, sosyal güvenlik destek primi, işsizlik sigortası primi ile bunların fer'ileri toplamından oluşan borçların,

- 5510 sayılı Kanun'un 82'nci maddesine göre tespit edilen sigorta primine esas aylık kazancın üst sınırının 3 katını aşmayan ve (b) bendi kapsamına giren ve 5510 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılanlara sigorta primi, sosyal güvenlik destek primi, işsizlik sigortası primi ile bunların fer'ileri toplamından oluşan borçların,

- 5510 sayılı Kanun'un 82'nci maddesine göre tespit edilen sigorta primine esas aylık kazancın üst sınırının 3 katını aşmayan ve (b) bendi kapsamına giren ve 5510 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı sayılanlara ilişkin prim, kesenek, kurum karşılığı ile bunların fer'ileri toplamından oluşan borçların,

- 5510 sayılı Kanun'un 82'nci maddesine göre tespit edilen sigorta primine esas aylık kazancın üst sınırının 3 katını aşmayan ve (c) bendi kapsamına giren ve 5510 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılanlara ilişkin ((a) bendinin 7 numaralı alt bendinde belirtilen borçlar hariç) sigorta primi, sosyal güvenlik destek primi, işsizlik sigortası primi ile bunların fer'ileri toplamından oluşan borçların,

- 5510 sayılı Kanun'un 82'nci maddesine göre tespit edilen sigorta primine esas aylık kazancın alt sınırının 3 katını aşmayan, (c) bendi kapsamına giren ve 5510 sayılı Kanun'un

4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında sayılan sigortalılığında doğan prim borçları, sosyal güvenlik destek primi borçları ve 5510 sayılı Kanun'un 60'ıncı maddesinin birinci fıkrasının (g) bendi kapsamındaki genel sağlık sigortası prim borçları ile bunların fer'ileri toplamından oluşan borçların,

- 5510 sayılı Kanun'un 82'nci maddesine göre tespit edilen sigorta primine esas aylık kazancın alt sınırının 3 katını aşmayan ve (ç) bendi kapsamına giren ve 5510 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında sayılan sigortalılığında doğan prim borçları, sosyal güvenlik destek primi borçları ile ve 5510 sayılı Kanun'un 60'ıncı maddesinin birinci fıkrasının (g) bendi kapsamındaki genel sağlık sigortası prim borçları bunların fer'ileri toplamından oluşan borçların,

- Tasarrufa teşvik kesintisi ve katkı tutarları, konut edindirme yardımı, idari para cezaları borçlarının,

- İlgili Kanunlar uyarınca takip ve tahsil görevi verilmiş olan özel işlem vergisi, eğitime katkı payı ve damga vergisi ile bunlara bağlı gecikme zamlarının,

kesinleşmiş sosyal güvenlik prim borcu olarak değerlendirilmeyeceği düzenlemesine yer verilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere; isteklilerinin tüm prim borçlarının değil, sadece belirli kapsam ve tutarda olan prim borçlarının ihale mevzuatı açısından kesinleşmiş prim borcu olarak değerlendirilmesi gerekmektedir. Söz konusu mevzuat hükmü kapsamında 2022 yılının birinci ve ikinci 6 aylık dönemleri için en düşük ve en yüksek tutarlar sırasıyla 15.012,00 TL – 225.180,00 TL, 19.413,00 TL – 291.195,00 TL olarak belirlenmiştir. Dolayısıyla ihale tarihinde bu tutarların altında prim borcu bulunan isteklilerin ihale mevzuatı açısından kesinleşmiş prim borcunun olmadığı kabul edilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede; Kurum tarafından düzenlenen ihalelere katılmak için e-borcu yoktur belgelerinde yukarıda yer verilen mevzuat hükmü uyarınca belirlenmiş olan tutarların dikkate alınmadığı, tüm belgelerde prim borcu tutarlarına yer verilerek sorgulama konusu kişinin prim borcunun bulunduğu ve bu belgeyle ihaleye katılmayacağı ibaresine yer verildiği tespit edilmiştir.

Kurumca yapılan bu uygulamanın; ihale mevzuatı açısından kesinleşmiş prim borcu

bulunmayan isteklilerin ihaleleri gerçekleştiren kamu idarelerince kesinleşmiş prim borcu varmış gibi değerlendirilmesine ve bu suretle söz konusu idarelerce mevzuata aykırı işlemler tesis edilmesine neden olabileceği değerlendirilmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER**EK-1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Bazı Belediyelerden ve Belediye Şirketlerinden Prim Alacaklarının Tahsil Edilmesinde Sorun Yaşanması	2021	Yerine Getirilmedi	Sayıştay Denetim Raporu'nun Diğer Bulgular bölümünde 8 numaralı bulguda yer almaktadır.
Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına Devredilen Dinlenme ve Bakımevi Bedellerinin Tahsil Edilememesi	2021	Yerine Getirilmedi	Sayıştay Denetim Raporu'nun Diğer Bulgular bölümünde 3 numaralı bulguda yer almaktadır.
Arsa Payı Karşılığı İnşaat Yapıtırılmasına İlişkin Protokol Kapsamında Yürütülen Faaliyetlerde Eksikliklerin Bulunması	2021	Yerine Getirilmedi	Sayıştay Denetim Raporu'nun Diğer Bulgular bölümünde 5 numaralı bulguda yer almaktadır.
Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Milli Emlak Genel Müdürlüğü ile Yapılan Taşınmaz Trampa İşlemlerinin Sonuçlandırılmaması	2021	Yerine Getirilmedi	Sayıştay Denetim Raporu'nun Diğer Bulgular bölümünde 6 numaralı bulguda yer almaktadır.

Prim Borcuna Karşılık Alınan Taşınmazların Nakde Dönüştürülmesi Sürecinin Sağlıklı İşletilmemesi	2021	Yerine Getirilmedi	Sayıştay Denetim Raporu'nun Diğer Bulgular bölümünde 7 numaralı bulguda yer almaktadır.
İcra ve Haciz Süreçlerinin Sağlıklı İşlememesi	2021	Yerine Getirilmedi	Sayıştay Denetim Raporu'nun Diğer Bulgular bölümünde 9 numaralı bulguda yer almaktadır.
Kurum Alacaklarının Takibinin Yapıldığı Yazılımın Entegrasyonunun Sağlanmamış Olması	2021	Yerine Getirilmedi	Sayıştay Denetim Raporu'nun Denetim Görüşünün Dayanakları bölümünde 4 numaralı bulguda yer almaktadır.
Faaliyet ve Alacak Hesaplarına Ait Tahsilatların Emanet Hesaplarında İzlenmesi	2021	Yerine Getirilmedi	Sayıştay Denetim Raporu'nun Denetim Görüşünün Dayanakları bölümünde 2 numaralı bulguda yer almaktadır.
Değer Hareketleri Sonuç Hesabının Denk Olmaması	2021	Yerine Getirilmedi	Sayıştay Denetim Raporu'nun Denetim Görüşünün Dayanakları bölümünde

			3 numaralı bulguda yer almaktadır.
Kurum Kullanımında veya Mülkiyetinde Bulunan Taşınmazlara İlişkin Hatalı Uygulamaların Bulunması	2021	Yerine Getirilmedi	Sayıştay Denetim Raporu'nun Denetim Görüşünün Dayanakları bölümünde 5 numaralı bulguda yer almaktadır.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

**SOSYAL GÜVENLİK KURUMU SOSYAL
TESİS**

2022 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	61
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	66
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	66
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	67
5.	DENETİM GÖRÜŞÜ	67
6.	DENETİM BULGULARI.....	67

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Sosyal Güvenlik Kurumu Sosyal Tesisleri	61
Tablo 2: Personel Bilgileri	62
Tablo 3: Sosyal Tesis Gelir-Gider Durumu	63

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Sosyal tesisler Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Sosyal Güvenlik Kurumunca yapılan düzenlemeler çerçevesinde hizmet vermekte olup Sosyal Güvenlik Kurumu bünyesinde bulunan sosyal tesislerin hizmete açılması, işletilmesi ve kapatılmasına ilişkin hususları içeren düzenlemeler; Sosyal Güvenlik Kurumu Taşra Teşkilatı Kuruluş ve Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik, Sosyal Güvenlik Kurumu Merkez Teşkilatı Çalışma Yönetmeliği, Sosyal Güvenlik Kurumu Sosyal Tesisler İşletme Usul ve Esasları, Kamu Sosyal Tesislerine İlişkin Tebliğ ve Kamu Kurum ve Kuruluşlarınca İşletilen Sosyal Tesislerin Muhasebe Uygulamalarına Dair Usul ve Esaslar'dır.

Bahse konu düzenlemeler çerçevesinde sosyal tesislerde; Sosyal Güvenlik Kurumu personeli için düzenlenecek hizmet içi eğitime iştirak edecek personelin ihtiyaçlarının karşılanması, Kurum personelinin ve Kurumda fiilen çalışmakta iken emekli olanların aile bireyleri ile birlikte dinlenmelerini sağlamak amacıyla eğitim merkezi ve dinlenme kampının işletilmesi, Kurum personeli ile emekli, dul ve yetimlerinin misafirhane ve lokal ihtiyaçlarının karşılanması, Kurum çalışanlarının ve yakınlarının sağlıklı bir yaşam sürdürebilmelerini sağlamak amacıyla spor tesislerinin işletilmesi, Kuruma bağlı hizmet binalarında Kurum personelinin terzi, kuru temizleme, erkek berberi ve bayan kuaförü vb. hizmetleri verilmektedir.

Sosyal Güvenlik Kurumu bünyesinde 14 adet sosyal tesis bulunmaktadır. Ankara'da bulunan 7 sosyal tesis Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığının bünyesinde, taşrada bulunan sosyal tesisler ise buldukları yerdeki Sosyal Güvenlik Kurumu İl Müdürlüğü bünyesinde hizmet vermektedir. Ankara merkez teşkilatı ve taşra teşkilatına bağlı tesislere ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

Tablo 1: Sosyal Güvenlik Kurumu Sosyal Tesisleri

MERKEZ TEŞKİLATINA BAĞLI TESİSLER	TAŞRA TEŞKİLATINA BAĞLI TESİSLER
Kavaklıdere Eğitim Merkezi ve Misafirhanesi	Üsküdar Eğitim ve Dinlenme Tesisi (İstanbul)
Fevzi Çakmak Eğitim Merkezi ve Misafirhanesi	Beşiktaş Misafirhanesi (İstanbul)
Balgat Eğitim Merkezi ve Misafirhanesi	Topkapı Misafirhanesi (İstanbul)
Kuşadası Eğitim Merkezi ve Dinlenme Kampı	İzmir Eğitim ve Dinlenme Tesisi
Terzi ve Kuru Temizleme-Berber Salonu İşletmesi	Bursa Misafirhanesi
Spor Salonu ve Halı Saha İşletmesi	Şanlıurfa Misafirhanesi
Balgat Kreş ve Gündüz Bakımevi	Artvin Misafirhanesi

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Sosyal Güvenlik Kurumu Sosyal Tesisler İşletme Usul ve Esasları'nın 16'ncı maddesine göre; tesislerde hizmetin gerektirdiği kadar yönetici ve yönetici yardımcısı, muhasebe görevlisi, satın alma ve ambar memuru, kasiyer ve resepsiyon personeli, şef garson, garson, komi, aşçıbaşı, aşçı, bulaşıkçı, adisyon personeli, teknisyen, yönlendirme personeli, güvenlik görevlisi, hizmetli, kat hizmetlisi vb. personel görevlendirilebilir. Yeteri kadar kadrolu personel temin edilememesi durumunda 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümlerine göre hizmet satınalma yoluyla personel istihdam edilebilir. Tesiste çalışacak tüm personelin görevlendirilmesi, merkezde Daire Başkanı, taşrada İl Müdürlerince yapılır.

Sosyal Güvenlik Kurumuna ait olan 14 adet sosyal tesiste kadrolu ve hizmet alımı suretiyle istihdam edilen 213 personel bulunmaktadır. Sosyal tesis bazında görev yapan personel sayılarına ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 2: Personel Bilgileri

SOSYAL TESİS ADI	KADROLU PERSONEL SAYISI (Misafirhane Yöneticisi, Memur/VHKİ, Sürekli İşçi)	HİZMET ALIMI İLE İSTİHDAM EDİLEN PERSONEL SAYISI
Kavaklıdere Eğitim Merkezi ve Misafirhanesi	8	11
Balgat Eğitim Merkezi ve Misafirhanesi	8	7
Fevzi Çakmak Eğitim Merkezi ve Misafirhanesi	5	6
Kuşadası Eğitim Merkezi ve Dinlenme Kampı	2	-
Balgat Kreş ve Gündüz Bakımevi	30	23
Terzi - Kuru Temizleme - Berber Salonu	6	-
Spor Salonu - Halı Saha	2	-
Üsküdar Misafirhanesi	27	17
Beşiktaş Misafirhanesi	10	2
Topkapı Misafirhanesi	8	1
İzmir Alsancak Misafirhanesi	15	16
Bursa Misafirhanesi	2	3
Şanlıurfa Misafirhanesi	2	-
Artvin Misafirhanesi	2	-
TOPLAM	127	86

1.3. Mali Yapı

Kamu Kurum ve Kuruluşlarınca İşletilen Sosyal Tesislerin Muhasebe Uygulamalarına Dair Esas ve Usuller'in 56'ncı maddesine göre; sosyal tesisler, faaliyet döneminin bitimini takip eden bir ay içerisinde mali tablolarını bağlı oldukları kurum ve kuruluşların merkez birimlerine gönderirler. Merkez birimleri kuruma bağlı tüm sosyal tesislerin mali raporlarını konsolide ederler. Merkez birimlerinde mali raporların konsolidasyonu, bilanço ve işletme hesabı esasını uygulayan tesisler itibarıyla ayrı ayrı ve Esas ve Usuller ekinde yer alan tablolar kullanılarak yapılır. (Örnek: 9/A, 9/B) Kamu kurum ve kuruluşları merkez birimlerinde konsolide edilen mali raporlar, ilgili oldukları mali yılı takip eden yılın Mart ayı sonuna kadar Hazine ve Maliye Bakanlığına gönderilir.

Anılan madde hükmü uyarınca Sosyal Güvenlik Kurumu Strateji Geliştirme Başkanlığınca Sosyal Güvenlik Kurumu Sosyal Tesisleri Konsolide Gelir-Gider Tablosu (Örnek: 9/A) ile Sosyal Güvenlik Kurumu Sosyal Tesislerinin Çeşitlerine Göre Konsolide Gelir-Gider Tablosu (Örnek: 9/B) hazırlanmıştır. Buna göre; Kurumun bütçesinde gösterilmeyen 14 sosyal tesisten 2022 yılı sonu itibarıyla toplam 34.846.231,09 TL gelir elde edilmiş, toplam 25.812.506,56 TL gider yapılmıştır. Sosyal tesisler, 2022 yılında toplam 9.033.724,53 TL kar elde etmiş olup 14 sosyal tesisten 3'ü 2022 yılını zararla kapatmıştır. Sosyal tesis bazında gelir-gider durumuna ilişkin mali bilgiler aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

Tablo 3: Sosyal Tesis Gelir-Gider Durumu

SOSYAL TESİSLER	GELİR (TL)	GİDER (TL)	KAR/ZARAR (TL)
Kavaklıdere Eğitim Merkezi ve Misafirhanesi	3.625.350,52	3.560.845,29	64.505,23
Balgat Eğitim Merkezi ve Misafirhanesi	1.696.058,33	1.843.451,81	-147.393,48
Fevzi Çakmak Eğitim Merkezi ve Misafirhanesi	1.493.346,72	1.606.811,04	-113.464,32
Kuşadası Eğitim Merkezi ve Dinlenme Kampı	5.422.044,89	4.422.848,77	999.196,12
Balgat Kreş ve Gündüz Bakımevi	3.732.084,98	3.914.704,93	-182.619,95
Terzi, Kuru Temizleme, Berber Salonu	117.384,46	46.345,12	71.039,34
Spor Salonu, Halı Saha	65.185,97	50.475,16	14.710,81
Üsküdar, Beşiktaş, Topkapı Misafirhanesi	10.908.032,33	5.225.831,10	5.682.201,23
İzmir Alsancak Misafirhanesi	6.385.964,09	4.488.929,91	1.897.034,18
Bursa Misafirhanesi	661.266,32	560.922,89	100.343,43
Şanlıurfa Misafirhanesi	588.658,61	0,00	588.658,61
Artvin Misafirhanesi	150.853,87	91.340,54	59.513,33
TOPLAM	34.846.231,09	25.812.506,56	9.033.724,53

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Sosyal tesislerin muhasebe kayıt ve işlemleri, 30.12.2005 tarihli ve 26039 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan “Kamu Kurum ve Kuruluşlarınca İşletilen Sosyal Tesislerin Muhasebe Uygulamalarına Dair Esas ve Usuller”e göre yürütülür. Söz konusu Esas ve Usullerin Üçüncü Bölümünde sosyal tesislerin muhasebe standartları, kuralları ve uygulanmasına ilişkin hükümlere yer verilirken Altıncı Bölümünde mali raporlamaya ilişkin hükümlere yer verilmiştir.

Söz konusu Esas ve Usullere göre, yıllık gayrisafi hasılat tutarı 500.000,00 TL’yi aşan sosyal tesisler muhasebe sistemlerini bilanço esasına göre kurarlar. Bu tutarın altında kalanlar ise muhasebe sistemlerini işletme hesabı esasına ilişkin belirlenmiş ilke, kural ve standartlara göre kurabilmekle birlikte bilanço veya işletme hesabı esasını seçmede serbesttirler. Bilanço veya işletme hesabı esasının uygulanmasına esas gayrisafi hasılat tutarını yeniden belirlemeye Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilidir.

Bilanço esasına tabi olan sosyal tesisler aşağıdaki mali tabloları hazırlarlar:

- a) Bilanço: Sosyal tesislerin belli bir tarihteki varlıklarını, yabancı kaynaklarını ve öz kaynaklarını gösteren tablodur. (Örnek: 6)
- b) Gelir Tablosu: Sosyal tesislerin elde ettiği gelirleri, yaptığı giderleri gösteren ve bunlar hakkında detaylı bilgi sağlayan mali tablodur. (Örnek: 7)

İşletme hesabı esasına göre defter tutan sosyal tesisler, her hesap döneminin sonunda işletme hesabı özetini düzenlerler. (Örnek: 8) İşletme hesabı özeti gider ve gelir tablolarından oluşur.

Gider tablosuna;

- 1- Hesap dönemi içerisinde giderin ekonomik sınıflandırmasına göre yapılan giderler,
- 2- Hesap dönemi sonu itibarıyla kasa ve banka mevcudu ile alacaklar.

Gelir tablosuna;

- 1- Hesap dönemi içerisinde gelirin ekonomik sınıflandırmasına göre elde edilen gelirler,
- 2- Önceki yıldan devredilen tutarlar ile borçlar,

kaydedilir.

Sosyal tesisler ayrıca işletme hesabı özetinin dipnotlarında yıl içerisinde edinmiş oldukları demirbaşlara ilişkin bilgilere yer verirler. İlgili idare veya Hazine ve Maliye Bakanlığınca talep edilmesi halinde geçici işletme hesabı özeti düzenlenir. Sosyal tesislerden dönemsel faaliyet gösterenler de, mali tablolarını yıllık olarak düzenlerler.

Sosyal Güvenlik Kurumuna ait olan 14 adet sosyal tesisten 3'ü (Bursa, Artvin, Şanlıurfa Misafirhaneleri) işletme hesabı esasına göre defter tutarken, 11'i işlemlerinde bilanço esasına tabidir.

Sosyal tesisler, faaliyet döneminin bitimini takip eden bir ay içerisinde mali tablolarını bağlı oldukları kurum ve kuruluşların merkez birimlerine gönderirler. Merkez birimleri kuruma bağlı tüm sosyal tesislerin mali raporlarını konsolide ederler.

Merkez birimlerince mali raporların konsolidasyonu, bilanço ve işletme hesabı esasını uygulayan tesisler itibarıyla ayrı ayrı ve Esas ve Usuller ekinde yer alan tablolar kullanılarak yapılır. (Örnek: 9/A, 9/B)

Merkez birimlerince konsolide edilen mali raporlar, ilgili oldukları mali yılı takip eden yılın Mart ayı sonuna kadar Hazine ve Maliye Bakanlığına gönderilir.

Sosyal Güvenlik Kurumu Merkez Teşkilatı Çalışma Yönetmeliği'nin 78'inci maddesi hükümlerine dayanılarak hazırlanan Sosyal Güvenlik Kurumu Sosyal Tesisler İşletme Usul ve Esasları'nın 29'uncu maddesine göre; sosyal tesislerin mali tabloları (bilanço esasına göre defter tutanlar bilanço ve gelir-gider tablosu, işletme esasına göre defter tutanlar ise işletme hesap özeti) her üç ayda bir konsolide edilerek Hazine ve Maliye Bakanlığına bildirilmesini teminen, Ocak-Mart dönemi Nisan ayı başında, Ocak-Haziran dönemi Temmuz ayı başında, Ocak-Eylül dönemi Ekim ayı başında ve Ocak- Aralık dönemi Ocak ayının başında Strateji Geliştirme Başkanlığına gönderilir.

Sosyal tesislerin edinmiş oldukları taşınırlar hakkında, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 44 ve 45'inci maddelerine göre taşınırlara ilişkin olarak düzenlenen yönetmelik hükümleri uygulanır.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar

denetime sunulmuş olup denetim bunlar ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Bilanço esasına tabi olan sosyal tesisler için mizan, bilanço ve gelir tablosu,
- İşletme esasına tabi olan sosyal tesisler için işletme hesabı özeti,
- Sosyal tesisler konsolide gelir-gider tablosu,
- Sosyal tesislerin çeşitlerine göre konsolide gelir-gider tablosu.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tablolarından sosyal tesisler konsolide gelir-gider tablosu ve sosyal tesislerin çeşitlerine göre konsolide gelir-gider tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

5. DENETİM GÖRÜŞÜ

Sosyal Güvenlik Kurumu Sosyal Tesis 2022 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

6. DENETİM BULGULARI

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<https://www.sayistay.gov.tr>